

PHONG-HOA'

16 TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU 7

trang

DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN - XUÂN - MAI

DIRECTEUR
NGUYỄN - TƯỜNG - TAM

ADMINISTRATEUR
PHẠM - HỮU - NINH

XU

DÂN QUÊ

MUỐN GI?

Trong bài trước, tôi có nói : bạn học-thí trước khi nhúng tay làm việc cho dân phải dạy cho dân bồ cái quan-niệm cũ về cuộc đời của họ mà theo cái quan-niệm của mình.

Nghĩa là không nên nhất nhất theo cái muốn của họ, mà phải làm thế nào cho họ muốn theo cái ý của mình, muốn cho họ đi đến một nơi tốt đẹp hơn.

Phải bỏ cái cuộc đời mé-muội, huyền-bí của họ đi, lấy cái đời hợp lý (vie rationnelle) thay vào.

Họ chư-trọng về tinh-thần quá (tinh-thần đây không phải là tinh-thần có lợi cho sinh-kế); bây giờ phải làm thế nào cho họ chư-trọng về vật-chất (vật-chất đây kháng phái

có cái ý nghĩa xấu-xa).

Sẽ có người bảo : đời thừa náo lai dạy người ta chư-trọng về vật-chất bao giờ !

Tôi xin trả lời : bạn thường dân một nước cần phải chư-trọng về vật-chất hơn là ngưỡng-vọng những cái vô hình.

Một người thường dân cần cái gì ? Cần một túp nhà sạch sẽ, sáng-sủa, hợp vệ-sinh, cần một ngày hai bữa cơm cho ngon bồ, cần quần áo cho ấm-thần, cho lành-lợi. Phải cho họ biết những cái đó là những cái cần thứ nhất trong đời họ. Họ có biết thế thì bao nhiêu sự khó nhọc của họ mới quay về một chiều : là giúp họ có được những món cần ấy.

Họ phải có cái quan-niệm vật-chất về cuộc đời như thế, thì họ mới chung đến những công cuộc dân sinh một cách thiết-tha hơn bấy giờ : mở mang nông công nghệ, lập nông

công đoàn để cho cách sinh-nhai của họ dễ-dàng hơn. Họ mới học lấy cách làm việc cho có phương-pháp, học lấy cái tính cần-kiệm phải có nếu muốn cho cái đời vật-chất minh được thánh-thoi. Họ sẽ hiểu và sẽ giúp đỡ Chính-phủ trong những công cuộc về sinh-kế.

Từ trước tới nay thì không thế ! Vẫn biết cõm ăn, áo mặc, nhà ở thì ba giờ chẳng cần. Nhưng họ vẫn chờ là cái cần phụ, chẳng qua phải ăn mặc thì ăn mặc, miễn sống được là đủ. Chứ không can-hệ gì ! Cái chủ-hướng họ ở chỗ khác.

Họ có những cái bồn-phận mà họ cho là to-tát, quí trọng hơn là cái sự cần về vật-chất. Họ quá đe lên cao những cái bồn-phận mà dân các nước khác — nhất là dân Âu, Mỹ, không có — như bồn-phận đối với thần thánh, đối với làng mạc, đối với họ hàng.

Họ làm ăn vất-vả có được dù đồng tiền u?

Đáng lẽ để tiền ấy sửa lại cái nhà cho thêm ấm-cúng, cho được vira ý, may thêm quần áo mặc cho ấm-áp, hay bô ra cho con cái học lấy cái nghề có thể nuôi sống được già-dinh chúng nó ngày sau, thì họ lại đem dùng mua cho con một chiếc nón-xà (đó là chuồng hổ danh), làm cỗ-bàn để dǎng-cai (đó là vì ông thần lảng), hay là làm cỗ giỗ, cỗ đám ma (đó là vì lẻ lảng). Chết ấy cái, họ cho là bồn-phận phải làm của họ. Làm xong những bồn-phận đó thì vira sát-nghiệp.

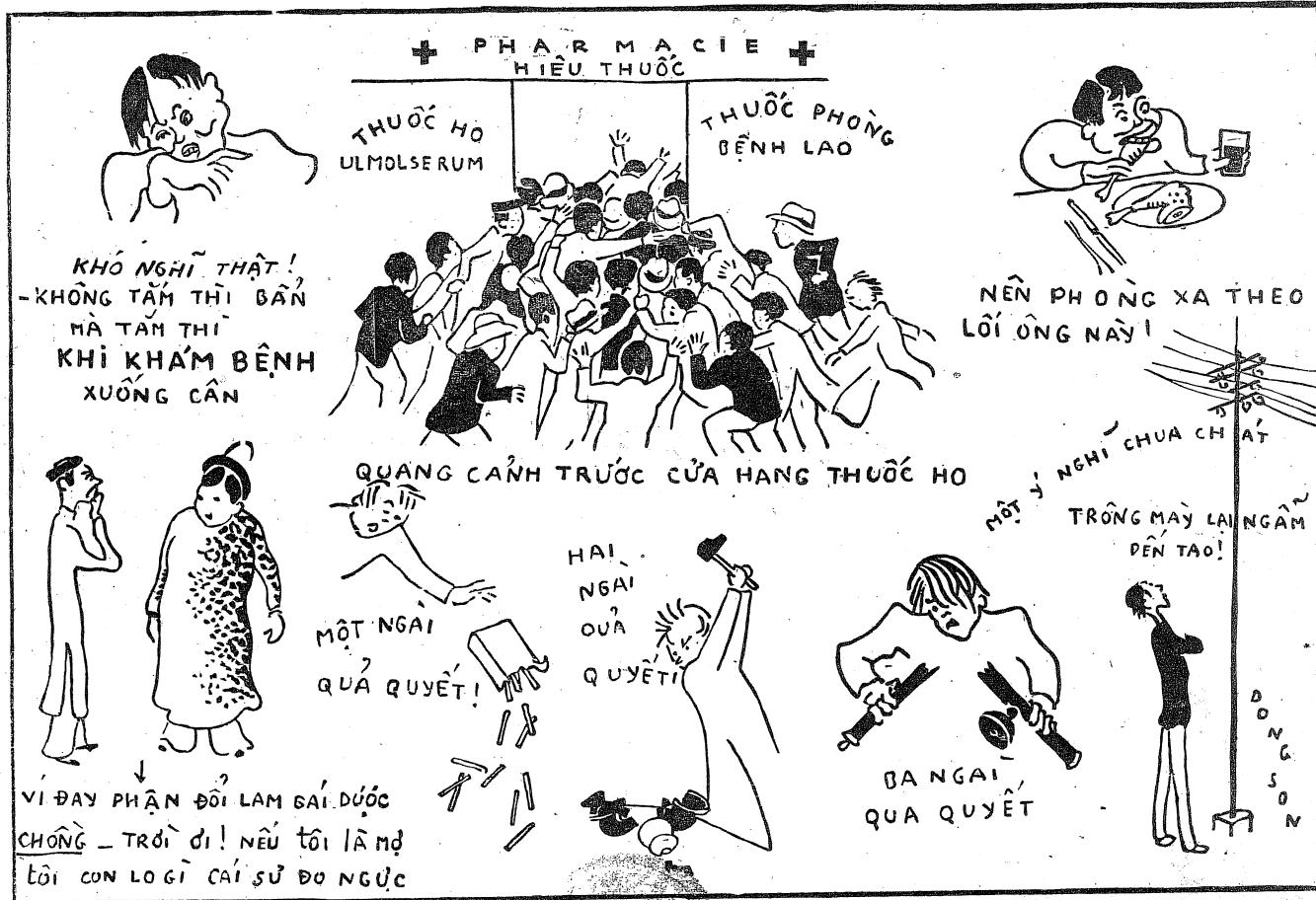
Bây giờ dạy thế nào cho họ có cái quan-niệm vật-chất về cuộc đời là tự khắc những cái kia sẽ mất.

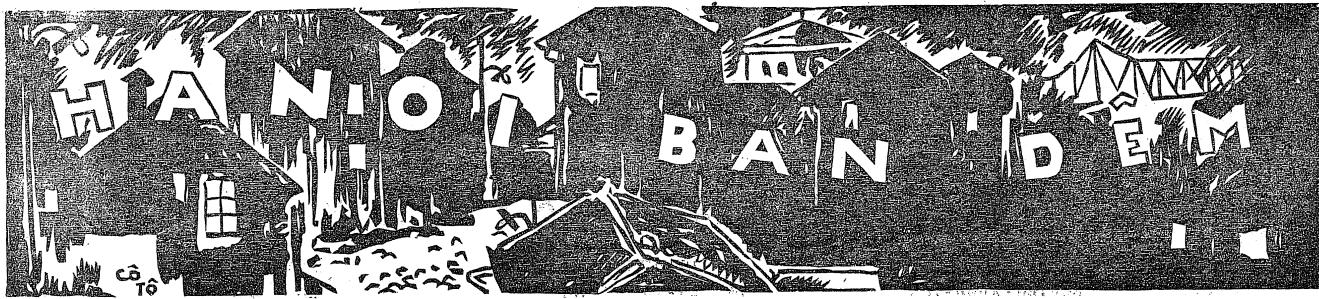
Nói tóm lại, phải bỏ cái đời mé muội, huyền-bí của họ đi, lấy cái đời vật-chất và theo nhẽ lý thay vào.

NGHỆ LINH

(Xem bài « Lo khám bệnh » ở trang 3)

TRONG TRÍ TƯỞNG TƯỢNG CỦA ĐÔNG-SƠN

Phóng-sự về mài-dâm ở Hanoi

(Cái tệ mài-dâm ở Hanoi mỗi ngày một nhiều. Biết rõ được cái hại ấy là một sự ích lợi, chúng tôi nghĩ thế. Bài phóng-sự đây (xem Phong-hóa từ số 36) toàn là thuật những sự thật, tai nghe mắt thấy, đã xảy ra ở Hanoi, chứ không phải những truyền bia-dật — Phong-hóa sẽ hết sức làm cho các độc-giả biết rõ những cái khò-sô, đau đớn của một hạng người xã hội vẫn kinh bỉ, mà họ chỉ là đáng thương...)

Hanoi... ban ngày

Nhà mụ Hai ở ngõ hẻm T... là một nhà đặc-biệt, khác hẳn với các nhà chữa khác ở Hanoi, — nhà mụ cũng là một nhà chuyên các công việc "ban đêm", nhưng lại làm trong ban ngày, mà những cô con gái mụ gọi cũng là một hạng gái riêng.

Vào được nhà mụ là một việc khó-khăn, không phải ai cũng có thể làm được. Phải là người vốn quen thuộc nhà mụ ta thì mụ mới tiếp, vì mụ sợ những người không kín miệng, nhô ra một chút thi có thiệt-hại cho mụ lắm.

Vì vậy chúng tôi đã phải hỏi han cách-thức, và nhờ được một người xưa nay vẫn lại nhà mụ chỉ bảo rõ-ràng.

Ngõ hàng T... chỉ là một giây nhà một bên, còn bên kia là một cái trường nữ-học. Vừa đi vừa lầm-nhầm số nhà, chúng tôi bước vào một cái nhà, cửa như một cái cổng to, rồi lần đến một cái nhà nhỏ hép có gác, cầu thang ở ngoài.

Lúc bấy giờ vào khoảng 7, 8 giờ tối. Tôi gõ cửa: không có tiếng trả lời, nhưng hình như trong nhà vẫn có ai đứng nghe ngóng, vì mãi sau tôi gõ mạnh trên tấm cửa sơn nâu, hì có tiếng lanh-lanh của người đàn bà đáp lại như ra ý gắt:

— Ai đấy? Hỏi nhà ai?

— Tôi đây.

— Tôi lái ai?

Anh Khanh vội lên tiếng:

— Tôi hỏi thăm bà Hai...

— Bà Hai nào?

Chà, họ định hỏi vặt chúng mình chắc. Mả họ kiên gan thật, nhất định không chịu mở trước khi chưa biết rõ lai-lich cần-cứu chúng tôi và biết chúng tôi đến đây để làm gì.

Quả như nhời người ta nói đúng, muốn vào nhà này thi phải là chỗ quen biết hay là phải có người giới-thiệu mới được.

Túc minh, anh Khanh ghé miếng vào khe cửa, rồi lên giọng hỏi to:

— Có cảnh nào mới không?

Tiếng người đàn bà lại lanh-lanh và gắt hơn trước:

— Các ông hỏi gì, chẳng có gì sất. Các ông đi cho, chẳng có đội xe bay giờ...

Hai chúng tôi nhìn nhau. Rồi tôi vừa cười vừa nói như người dừa:

— Thời mờ ra, ba Chắn dày. — À ra anh ba đấy à? Đợi một lát....

Cánh cửa hé mở, chúng tôi vội vàng lẩn cửa bước nhanh vào: một người đàn bà có tuổi, tay nắm đèn hoa-kỳ. Khi thấy chúng tôi không phải là anh ba Chắn, mụ giật lùi lại mấy bước, ngạc-nhiên phìn chúng tôi như có ý muốn hối, hai con mắt đưa đi đưa lại nhanh như cái cắt.

Anh Khanh thấy vậy vội dắt mụ ra dâng góc nhà rồi hai bên thi-thầm to nhỏ với nhau. Một lát, mụ hồn-hỗ tuoi cười, di lại cái bàn kê sát tường châm cây đèn to, sáng chiếu khắp cả gian nhà. Đồ đạc không có

— Bây giờ thì làm gì có — các ông muôn ai thi phải bảo trước ít ra là một, hai hôm, đề còn liệu chừng xem có gọi được hay không dã....

Những cô gái mà mụ Hai gọi đây chỉ có thể đi khách chốc lát trong ban ngày được mà thôi.

Ngoài những cô sen, cô dô mà các mụ đưa người vẫn dắt lại đây còn mấy cô vẫn ngồi trong chợ buôn bán nữa...

Mụ Hai dặn chúng tôi buổi trưa mai lại nhà mụ — rồi mụ kéo chúng tôi lại gần, thi-thầm dặn bảo phải làm như thế... như thế.

x

Các cô bán... hàng.

... Trưa hôm sau đến nhà, mụ đã đợi sẵn, lại có cả một người đàn

với chúng tôi, lại ghé tai thi thầm giới thiệu có này, có nọ:

— Cô bán cau nhoi trông tình không? Mọi cô mười lăm tuổi thôi đấy — còn có ngồi kia kia, ông có thích không?

Anh ta nói như vậy, nhưng tôi xem mấy cô dô cũng không lấy gì làm xinh cho lắm. Mà của dáng tội, tất cả cũng chỉ có độ năm, ba cô, mà trông mặt có nòi cũng ra vẻ hèn hạ cả. Tôi đã sinh nghi: có khi mình bị lừa, vì gái ban đêm họ không ra ngồi đây để kiếm tiền.

Một bộ cánh nâu, một đôi quang gánh là đủ cho cô gái ban đêm lão luyện trở nên người buôn bán hẳn hoi rồi. Biết đâu họ không ra ngồi đây để lừa người.

Có lẽ, nhưng mà có cách này. Tôi giựt tay anh đàn ông, còn đang mải đếm ngắm một cô hàng vòi: này bác bây giờ tôi muốn châm một cô khác có được không?

Anh ta lưỡng lự:

— Cũng được, nhưng mà khó khăn lắm...

— Nghĩa là phải mất nhiều tiền chứ gì?

Anh vội gật:

— Không, không — cái ấy đã dànula nhưng mà gọi thực quả là khó... ông đã có cô nào rồi hẳn?

Tôi đưa anh ta ra một chỗ rồi chỉ cho anh ta một cô hàng, khăn trắng ngồi giữa đám mệt thủng.

— Cô kia nhé...

Anh ta gật đầu:

— Được, ông cứ vẽ, lát nữa tôi sẽ cho ông biết sau.

(Còn nữa)

TRÀNG-KHANH và VIỆT-SINH

TOÀ-SOẠN VÀ TRỊ-SỰ

Số 1, Boulevard Carnot — Hanoi

FONDATEUR ET DIRECTEUR POLITIQUE :
NGUYỄN-XUÂN-MÃI

DIRECTEUR : NGUYỄN-TƯỜNG-TAM

DO SOCIÉTÉ ANNAMITE D'ÉDITION ET DE PUBLICITÉ

XUẤT BẢN

No 1, BOULEVARD CARNOT — HANOI
(Annam xuất - bản cục)

Mua báo kè từ ngày 1er và 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.
Giấy mua báo mà không có kèm ngân-phiếu thi xin miễn trả lời.

Thư từ, bài vở và ngân-phiếu xin gửi về :

M. NGUYỄN-TƯỜNG-TAM
No 1, Boulevard Carnot — Hanoi

GIÁ BÁO :

BỘNG-DƯƠNG NGOẠI-QUỐC

1 năm 3\$00 5\$00

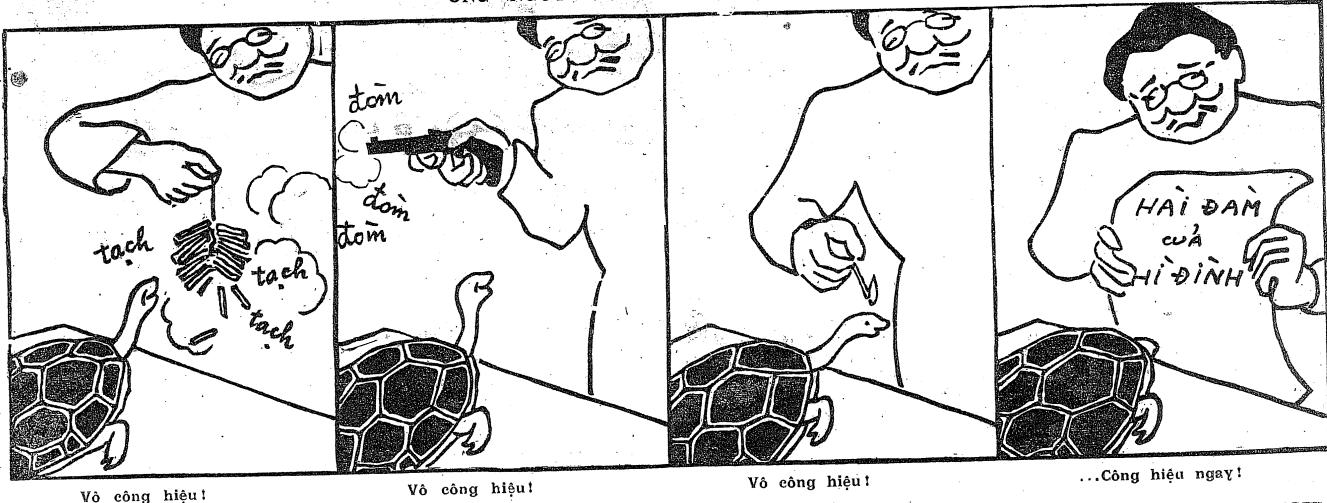
6 tháng 1.80 2.60

QUẢN-LÝ : PHẠM-HỮU-NINH

Ông Nguyễn-Công-Tiểu mới tìm được một con rùa « cứng cỏi » không bao giờ chịu rụt đầu vào trong mai.

ÔNG NGUYỄN-CÔNG-TIỂU THÍ NGHIỆM

...từ nhỏ đến lớn...

• Lo khám bệnh

Các quan phán, quan tham lo. Từ ngày ký nghị-dịnh bắt các ông đi khám bệnh, ông nào cũng ngày đêm tu-tưởng đến con vi-trùng lao, tưởng chừng nó to hơn con cá trắm, ông nào cũng xanh-xao, vàng-vô. Nếu nghị-dịnh kia thi hành chậm một chút nữa, chắc các ông lo nghĩ quá hóa ra lao thật mất.

Các ông lo dâng, trong thương-giới cũng có người lo nữa đấy.

Mấy hàng bao-chế tây và mấy hàng thuốc bắc không những không lo gì mà lại còn hồn-hồ như mờ cỏ trong bụng. Lúc này mới là lúc các ông phán mớm sự nhớ ra rằng mình yếu, mới tìm được ra nhiều chứng bệnh la.

Buổi sớm ngủ dậy, ông nào cũng lấy tay rờ ngực, nán xướng sườn, thở ra hit vào xem ngực nó ra how lép di. Ngực có nở ra, ông cũng cho là yếu di, ông lo... Rồi ông sực nghĩ rằng phải thở theo lối khoa-hoc, ông hâm-hở đi mua sách thể-thao về xem. Kể hời muộn, song cũng có ích... cho các hàng sách.

Chỉ đáng ngán cho hàng thuốc lao, thuốc lá, dà kinh-tế, các ông lại kiêng không hút, càng thêm khổng-hoảng. Chị em dưới xóm eung-buôn, buôn vì mây ông nhân-tình lo di khám, bệnh, buôn không xuống hát.

Chị em đến phải phái cô đại-biều Mộng-hoàn di đến từng nhà diễn-thuyết một lần nữa về nghề à-dào, họa may mốt, có ông siêu-lòng, can-dám xuồng chi cho chị em vài chậu, rồi có bị thái cũng đánh. Nhiều dùng cách này nguy hiểm cho cô Mộng-hoàn lắm.

Duy có chị hàng thuốc phiện là bằng chân nhũn val. Phôi-den thi chịu phôi-den, chử com-den đến lúc nghiêm, chắc là các ông không nỗi lòng nào... bỏ chí hàng thuốc-sát cho đánh.

Các ông đã bắt đầu đi khám-bệnh. Muốn đi khám, các ông phải biết những điều sau:

I. Biết thở. — Muốn học thở, các ông phải hít vào da, rồi mới thở ra, rồi lại hít vào... nghĩa là như lúc các ông thở.

II. — Biết do ngực. — Ông nào béo không nói làm gì, ông nào gầy thì thỉnh-thoảng nên ngâm cái ngực xem có lép hòn cái đồng-hồ quá quyết Omega extra-plate mồng-dính, rồi thở ra để lại xem giờ có bón kỵ-niệm một ngày sát trùng, nói nôm là giết sâu bọ.

III. Biết khạc. — Dừng tường là một việc dê, vì phải khạc ra đờm, dù mình không có đờm cũng vậy. Có ông khạc, khạc mãi cũng chỉ ra được nước bọt, trông thấy ông bạn nhò dờm ra được một đĩa dày mà thôi !

Vậy ông phán, ông tham nào chưa

đi khám, nên mua sách mà học thở-học do, học khạc. Thông được mấy điều ấy rồi thi không còn lo gì nữa, dầu trong phổi nhung-nhúc những vi-trùng cũng không sao.

• Giết sâu bọ

Dân ta là một dân rất trọng vệ-sinh, ta phải hờ to lên như vậy cho người nước khác họ biết. Chả thế, mà năm nào đến mồng năm tháng năm, ta cung giờ có bón kỵ-niệm một ngày sát trùng,

nói nôm là giết sâu bọ.

Lẽ kỵ-niệm này, ai-ai cũng làm, mà ai ai cũng nên làm. Sáng sớm hôm mồng năm đã có rượu nếp hán : ăn một bát bằng uống mười lạng sâm, mà lại say hơn. Trưa đến, yao hè, tiếc trời oi a, đã có mận, có dưa hấu, dưa dỗ, ăn cho mát ruột. Rồi cỗ bún, mực, vây, hóng, dù cái thực phẩm đê minh ăn uống « thỏa-thuê... » thế mới biết kỵ-niệm nào lòn-lao cũng có cỗ.

Cóm xong, đứng mươi hai giờ trưa mà tắm được thi thật là tiên. Thân hoang một đỗi khi tắm xong bi xịt sang cái đó không hè gi, có ống rồi cũng

khỏi, mà cho không khỏi nữa thì chết là cùng. Tắm rồi, hái lá móng vè ruộng tay, trúng tròng thấy tất phái lùi, deo chỉ ngũ saxe trên cổ, sâu bọ tròng thấy át phải tránh xa. Nếu nó không lùi cũng không tránh, thì mặc nó cũng được.

Nếu bắt được con thằn-lằn đem về phơi khô nấu với lá ngải, hái đúng giờ ngọ thì không còn gi bằng. Uống nước nấu ấy rất tốt; nếu khỏe thì thấy khỏe, mà nếu ốm thi hoặc là thấy khóc, hoặc là ốm thêm.

Tết doan-ngũ tốt là thế, hay là thế, nghĩa là thế, mà có kè-dêm pha, đám nói rằng tết ấy là tết của sâu bọ, ví sâu bọ giết người, chứ không phải người giết sâu bọ.

Họ bảo rằng mùa hè có lầm sâu bọ, trong dưa có bọ, trong mận có bọ, trong cỗ bún có bọ.

Thi vẫn thế. Nhưng mình ăn mận, ăn dưa, là mình ăn sâu bọ, mà ăn sâu bọ, chẳng là giết sâu bọ ư? Con chuột sống, mình ăn nó chết, con trùng, con sâu minh ăn, hẳn nó cũng chết.

Mà dẫu vào bụng ta rồi, sâu bọ nó còn sống, thì đã sẵn rượu nếp ở trong, sâu bọ phải một phen say lảo đảo, không chết cũng không được.

Còn bảo rằng ài quả xanh, uống nước bần át là phải dịch tả, thì thật là ngu độn. Dịch là vi quan ôn bất đán dị linh dưới âm-phủ, chứ việc gì đến quả xanh, đến sâu bọ.

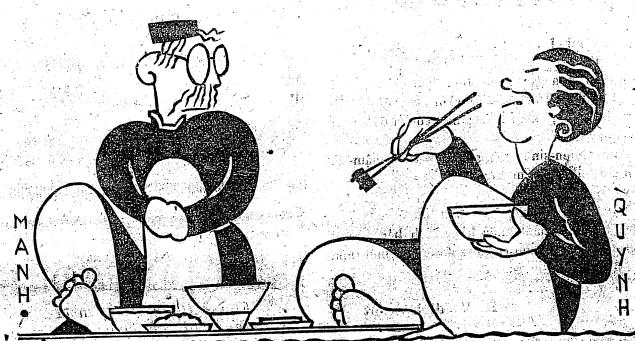
Càng vì thế, nên hàng năm, ta lại được ăn doan-ngũ, ta lại được ăn mơ, mận, ta lại được ăn sâu bọ.

Được vậy, được ăn sâu bọ rồi, sâu bọ có giết mình, cũng cam... vì ta đã làm đủ bón-phận đối với ngày tết sâu bọ.

TỬ LY

Gặp khi gió táp mưa đon, Dùng xe AN-THÁI chẳng cơn cõi gì.

HIẾU XE
Số 2, phố Nguyễn-trọng-Hiệp — Hanoi

Khách — Mỗi khi nghe tiếng chuông chùa, thi-tứ này ra bì-nhân có thể làm

được một bài « Trưởng thiên cõi thế ».

Chú — Còn để thi hòm nào săn giờ, chả, thịt quay, cơm nóng, canh sot, đê

cung làm được « lục bài ».

(Lời của Thuận-Hưu)

PHARMACIE MODERNE VU-DO-THIN

PHARMACIEN DE 1er CLASSE DE LA FACULTÉ DE PARIS
BÁN THUỐC TÂY THƯỢNG HẢO HẠNG — GIÁ TIỀN PHẢI CHẶNG

Telephone n. 425

25, 27, 29, Boulevard Francis Garnier — HANOI

Một nhà văn-sỹ kiêm đạo-đức-gia

LỜI CỦA NGƯỜI DỊCH. — Bài này nguyên-văn của một người Tàu đăng trong báo « Journal illustré du Monde », tác giả hiệu là Pei-Pei. — « La Politique du Pékin » dịch ra chữ tay.

Ký-giả đọc xong, nghĩ nên đem hiến độc-giả của báo Phong-Hoa. Vì cái ông văn-sỹ kiêm đạo-đức-gia họ Tào của Pei-Pei tiễn-sinh kia, chẳng hay có ghê qua quẩn Giao-chí bùa nào khống, mà xem ra đẽ-tử của ngài ở nước Nam thật là dày-rãy. Mồ, ác thay, báo nhiêu đẽ-lỗ của ngài lại đều lấy tờ Phong-Hoa này làm kẽ đại-thù-nghịch cả, dường như thè quyết chẳng đợi giới chung.

Nhà tiễn-thuyết họ Tào, thiên-bà đã từng nghe danh, không những vần tiễn-sinh đã hay, đẽ của tiễn-sinh lại đây ca-tụng dã nã. Người ta láy tiễn-sinh làm gương để noi theo mà cư-xã b' trên đời. Được ra mắt tiễn-sinh là tùng được tiễn-sinh thuyết về đạo-đức; (Người ta, lúc nãy cũng phả châm-châm đau-dầu đến việc làm điều thiện, phải đeo đai-dạo mà đi. Phải nén, rẹp cái lòng vật due xooding. Ô trong nhà phải có nhâm-nghĩa, đối với xã-hội, quốc-gia phải cho trung-thành. Như thế, mới là một người dân-hoàn-toàn. Trái lại, toàn bộ, là loài ài báu.)

Muốn cho nước được yên ư? Tào tiễn-sinh day trước hêt trong nhà phải cho thuận-nã. Nhà được thuận, chính thân minh phải hàng ngày tu-chinh, ẩn օ cho phái đạo làm người. Người nào cũng giữ gìn được thế, nhà nã cũng giữ gìn được thế, tất là xã-hội có trật-tự, quốc-gia thịnh-trị, lo gì mà không trở nên một nước phu-cường!

Ấy vẫn cùa Tào tiễn-sinh bao giờ eung nghien-nghi như thế, không hề có cái giọng hãi ước, ché-bác ai. Tiễn-sinh giũ-gìn cùa-trong lâm, mong cho đồng-bảo nhận thấy mà theo mình đì vào con đường thẳng. Ché nã, những người được hán-hanh biết tiễn-sinh đã đánh, đến những người chỉ từng nghe đai-danh tiễn-sinh mà cũng bết lồng kính phục. Thà là một nhão-vật biếm cò ở đời này.

Than ôi, người Tào nào cũng được như Tào tiễn-sinh thi mẩy nỗi mà nước Tào chả cát mỉnh lên được!

Nhung, ta hãy cõi mẩy-mô đến gần Tào tiễn-sinh xem sao dã nǎo! Nay, cái phòng khách cùa tiễn-sinh, trông ngay ra sân, thật sạch-sẽ, mát-mẻ vò cùng, không có một cái bợn. Đòi-dạc bày rát đơn-giản mà cõi đầm-ám, ai trông cũng phái lấy lâng lâng thích. Song le từ đây trở vào thi hâu-hầu, ngõn-ngang không biết thế nào mà kẽ: Bốn nǎm đira tré đang lâm nguy, đira này bảy cõi lén bâng giây, dùi kia đái xuồng đất lầy chán di rồi lại nhảy lên giường. Buồng ngủ thật như cái ô chuột, chõ này, cái chõi đai canh bát cơm, chõ kia, ấm nước sành vai với cái bô đì tiền. Bao nhiêu đẽ, tã tré con tung khắp nhà. Đối với các ông tướng con, Tào tiễn-sinh quát-mắng thê nào cũng không sợ, chúng vẫn nghịch như thường.

Tiễn-sinh được bà vợ lại nghiệm xém hát. Ngày nào cũng ấn xong là phu-nhanh chු sira-soan di xem hát, con cái mặc! nhà cửa thấy!

Còn cùa thân-mẫu tiễn-sinh thì lại chẳng ai trông thấy mệt bao giờ; ra bà cùa vẫn ấm-thầm trong xó běp. Lâu chui, quét don, ấy là công việc hàng ngày cùa bà cùa. Quán di là cũng gọi đến bà. Quán áo cùa bà mặc toàn đồ cũ, cùm an rãt đồ thưa. Đó là cùa thân-sinh ra nhà vânsi kiêm đạo-đức-gia, Tào tiễn-sinh, chung ta tung nghe tiếng.

Nhung khoan, độc-giả hãy chứng-kiến cho cái cảnh này dã: Một hiệu sách, ngõi vi thể-đạo nhân-tâm buồi này diễn-bại, đén thương-lượng với Tào tiễn-sinh viết một thiên-viên-thuyết để cảnh-tinh cái đời suy đồn này. Tiễn-sinh thuận, lui vào phòng vân, bôp trán cho ra một thiên kiệt-tác. Đầu tiên, hăng đẽ tự rằng:

B. V. dịch thuật
Đầu pho nõ eo hai cõi bé,
Khắp làng chơi quen trè... chí già!
Em thi năm... cõi chí thi ba...
Sóng kính-tế, nên giờ thay đổi giá!
Trước bầy... năm... không cho ai mಡe...
cá...

Có giấy nhận thức bằng khen chữa về bệnh
LÂU GIANG

(sản lồng giúp các người nghè khõ chảng may bị phai)

Bệnh lâu phát ra sưng, ticc, mũ, m้า, cường dương đau, đì dài buốt, dù nặng nhẹ thế nào, chỉ dùng 1 lọ thuốc trong 24 giờ đồng-hồ là đỡ chịu ngay, 0\$10 một lọ, 5\$12 lợ, mà sau khi khỏi bệnh nay di độc còn lại nước tiểu khi trong khi vàng, lâu vẫn đặc (flamant) qui đâu von-võt, thỉnh-thoảng nhói ngứa, còn ra một chất nhón-nhòn tựa mũ; mà có khi các đầm xuong thường đau mỏi, chỉ dùng 1, 2 hộp, nặng 3, 4 hộp kiên-tinh tuyêt-lậu (thuốc triết lọc) 1\$50 một hộp là khỏi rứt. Thuốc giang 0\$70 một lợ (có nhận chữa khôn khõi sẽ trả lại tiền).

NHỨC ĐẦU!

Nhức đensitivity chỉ uống 1 gói khõi mięng là khõi. \$0\$1 1 gói, 1\$12 gói.

Binh - Hung

89 - Pavillons Noirs (phố Mă-mây). — Hanoi — Giấy nói: 548

Dù lâu mõi chỉ soa 1 gói là khõi rứt, thơm-tho ngay, 0\$10 1 gói, 1\$12 gói.

Tết Đoan-ngo.

Nay tha-hồ giờ lối Mă-giám-Sinh...

Có kè bót mõi.. vài trinh !...

Cùng được tắt.. không bị khinh như truôr!

Chẳng hôm nào, hai cõi khong « eo nước »...

Tinh dõ-dõng, lưỡng tháng ngoại vài trám.

Chẳng học-hành.. mà hơn Đ襌 hơn Tham...

Lại sướng nřa, việc làm... không khõ nhõe!

Ngày vờ-văn: viết.. thêu.. thêu.. dọc..

Thấy ai qua sē liẽ giõe với nhìn

nghiêng !...

Mặt quét vôi hõn lũ bõ-nhin !

Làn áo tím, rung-rinh « Rùa » nung-ninh!

Cập mõi son... hõn son, mõng dính,

Tặng bà con lâm cái nụ cười xinh !

Nom cõi em kẽ cõng hơi tình !

Còn cõi chí.. xin cáp cho băng vě... huu-tri !

Chỉ có thể.. Chỉ sinh-nhai vě ngõe như thẽ :

Mà xe nhõ.. mà cửa hiệu.. giàu ghẽ..

Họ chơi hoái.. chơi mệt chơi mè!...

Khách-sạn, lõi di vě quen ráo c'!

Tiền tiêu dã có làng chơi đến kỳ góp nhau dem trai!

Không trách có eу nào phải bảo phong-hoa nước nhà suy!..

Chắc rãng eу cõng dâ dì..

Cụ cõi thẽ.. cõi mong gi mà.. dạo-dice !...

Đùa eу chơi, eу đừng nên tưởng vại thực,

Rồi lại than: dạo-dice biến đầu rời.

Hai cõi châc mién trả lời....

A. L. NGUYỄN-ĐỨC-LIỀN

Hanoi, ban đêm.

Hai cõi.. với nhà đạo đức!

Đầu pho nõ eo hai cõi bé,
Khắp làng chơi quen trè... chí già!
Em thi năm... cõi chí thi ba...
Sóng kính-tế, nên giờ thay đổi giá!
Trước bầy... năm... không cho ai mಡe...
cá...

Xin chiếu cố Pháo VIỆT-NAM
hiệu Bát-Tiên

Tor la, tor tàu và tor gốc — Bán buôn và bán lại

Hiệu TƯỜNG-AN

20, Hàng Gai; Hanoi

Giá phái châng

ở xa xin viết thư về thương lượng

THUỐC LẨU VÔ ĐỊCH

Kim - Hung hay nhất
Dù mới dù kinh niên
Uống vào đều khõi, rút
Không vật - vã nhõc mệt
Không hại đường tinh-dục
Ba, ký, núc, tึง, đón
Chỉ mỗi ve là kién-hiệu lập tức
Từ xưa cho đến giờ
Chuу có thuốc nào hay hơn được
Giá mỗi ve \$100

KIM - HUNG DƯỢC - PHONG

104bis, Route de Hué — HANOI

Đại-lý các nơi:

Haiphong 130, Rue Paul Doumer
Nam-dinh 28, Rue Champeaux
Hué 18, Rue Gialong
Vinh 44, Maréchal Foch
Thanh-hóa 32, Grand'Rue
Saigon 30, Aviateur Garros

Thuốc tê-thấp giæ-truyen

Ai bị chung tê-thấp, nhõ buốt gân xuong, tê bì ngoái da, chân tay buồn mỏi thường, khõ dẩm-dứt lanh nhõi cắn, nên dùng thuốc thấp hiệu XONG-THÀNH là chóng khõi, vì thuốc này hành khí-huyệt, bồ cản cõi, trừ phong thấp, là mõn thuôr già-truyen dã ngoại trâm nám, xa gần nhiều người tin dùng mà ai ai cũng đều khõi bệnh cả. Thuốc bão ngoài mỗi chai 0\$30. Thuốc uống trong mỗi hộp 2\$00.

Bán-hiệu có bão thuốc giang-mai mỗi lợ 0\$80. Thuốc lầu mỗi lợ 0\$60. Thuốc uống em hòa chõ khõi bệnh, ai mắc bệnh tinh xin mõi lai dùng 1, 2 lợ mới biết là thuốc thần hiệu hơn mọi nơi. Khi đã khõi bệnh tinh nhưng còn nõi đõc, nên dùng 1, 2 hộp DƯƠNG-khõi-bõ-thân hoán là dirt bết nõi đõc, mà ích lợi cho đường sinh-dục. Mỗi hộp 2\$00. Ở xa mua thuốc viết thư gửi về có thuốc tối noi ngày,

XONG-THÀNH

227, Route de Hué (gần 24 gian)

HANOI

TU' CAO...

Duyên con vồ

Một cô tây trẻ về già,
Cùng anh phán kiết la-cú kết duyên.
Anh thời say chị lâm tiền,
Chị mè anh trẻ, có duyên, mặn-mặn.
Trúc mai xum họp một nhá,
Rõ ràng Trúc một, Mai già sánh đôi.
Minh minh với lại tôi tôi,
Anh làm cho chị tưởng đời còn xuân.
Chí thời vỗ ngực lang-quân,
Sắm cho xe ngựa, áo quần bánh-bao.
Ngó đâu anh thẳng bộ vào,
Anh đi sớm mận, tối đào lung thiền.
Một lần chị đê anh yên,
Hai lần chị nỗi cơn ghen tam-bành.
Ba lần chị phát lôi-dinh,
Lót tay là chuối lối anh phú vè...

TÚ-MÔ

Đất quá.

Ông Arthur Hind, một nhà triệu phú, vừa mới mất. Ông để lại bốn cái tem. Cái thứ nhất, ông mua năm 1922 trị giá 900.000 quan tiền tây. Cái tem đắt nhất vồ nhì ấy dắt hơn hết cả các thu tem khác trong thế giới. Ba cái sau cũng đều quý cá : một cái trị giá 650.000 quan, một cái 600.000 và một cái 500.000 quan tiền tây.

Bốn cái tem mà mua tới gần 3 triệu quan, thật là một sự lạ. Thế mới biết họ thừa tiền không biết làm gì thái. Ngồi mà ngắm một cái tem nhỏ thì còn gì là thú vị mà mua đến thế. Thần người con gái tuyệt sắc cũng chỉ đến ngàn vàng, mà không bằng một cái tem !

Giá số tiền ba triệu ấy mà mua gạo cho kẻ nghèo thì có lẽ nhiều người khóc chết đổi, chết khát... Song họ chết mặc họ, nhà giàu có ai nghĩ đến họ làm gì ? Ai bảo họ nghèo ?

Nhưng thà quảng tiền mua tem còn hơn là chôn của xuống đất : như các nhà cự-phú nước mình.

Hòa-bình ! Hòa-bình vẹn tuế !

Hitler, thủ-tướng nước Đức về phái hữu lên cầm quyền, muốn nói chí của vua Uy-Liêm xua.

Tặng binh phí, luyện binh nhung, đuổi người Do-Thái ra khỏi cõi, nhưng vẫn nói là vì hòa-bình đấy thôi.

Đến nay, cái mặt nạ đã rời xuống. Vừa rồi có cuộc met-ting lớn ở Bá-linh, kinh-do nước Đức — hàng vạn người đến dự, xong cuộc met-ting, họ đem bảy cuốn sách của ông Remarque, tác giả cuốn « Vé tây-phương không có gì lạ », là những sách nói về hòa-bình, đem đốt sạch.

Từ nay về sau, ta khỏi phải nghe các nhà chính-trị Đức giờ giọng đạo-đức giả nói về hòa-bình nữa.

Mặt nạ của Đức đã rời rồi. Bao giờ cho cái mặt nạ khác cũng rời cá ? Chắc cũng chẳng bao lâu.

Phu xe thương-lưu.

Ở Saigon, phu xe làm ăn dễ-dàng hơn ở ngoài Hanoi nhiều.

Có người cu-li có tiền sắm rieng một cái xe tay, mà trong ấy gọi là xe kéo, ngày ngày kéo đi kiếm khách, không phải đóng thuế cho cai, nên họ không phải lo, họ chỉ chạy đê lấy đủ tiền chi dụng thôi.

Sáng dậy, diêm tám băng cốc cà-phê sữa ở tiệm khách, xong họ mới bắt đầu kéo xe đi. Trưa đến, tim hóng cây mát, ngã xe xuống, nǎm đánh một giấc dài, ai gọi cũng không dậy nữa.

Chiều chiều ở sở thú (vườn Bách-thú), có khi gặp họ ngồi đọc nhật-trình ở trên cái ghế đá, cái xe kéo vứt ở vè đường.

Thật là một hàng phu xe tư-bản, một hàng phu xe thương-lưu.

Tái büt.

Tứ-ly đêm câu truyện thật kè lại, không phải bịa đặt đê ché riêu ai, xin đừng ai động lòng.

Các ông nghị ở Trung-kỳ.

Ngồi nhìn trẻ con chơi chong-chóng, sực nghĩ đến các ông nghị-viên dân-biều Trung-kỳ.

N. C. Tiễn — Thưa các ngài, đây là bia của một ông Lạc-tướng đời Hùng-Vương thứ 26, hưởng thọ 150 tuổi.

N. C. Tiễn — Thưa các ngài, đây là sọ của ông Lạc-tướng đó khi còn 14 tuổi.

...DEN THAP

Các ông có đệ lén Chính-phủ một bản yêu cầu thay đổi điều-lệ chật-hẹp của viện dân-biều. Lúc đó phân da số nghị-viên tán-thanh và hưởng ứng như ngọn nước trào ở cửa bờ Thuận-an. Ai cũng có lòng mừng, mừng các ông đã có chí quả-quyết hăng-hái.

Mới đây, có một ông nghị di cõi-dộng lấy chữ ký của anh em trong viện đề phản-dối bẩn thỉnh cầu kia, xin nhà nước để nguyên điều-lệ như cũ, không thay đổi gì.

Nghe đâu phân da số nghị-viên đã tán-thanh và hưởng ứng bẩn thỉnh cầu này như ngọn nước trào ở cửa bờ Thuận-an. Các ông hăng-hái quả-quyết xin đề nguyên như cũ.

Trước kia các ông hăng-hái xin đổi, bây giờ các ông hăng-hái xin thôi, tựa như các ông lúc nào cũng hăng-hái, mà lúc nào cũng người lớn cá.

Rồi đây có lẽ các ông lại hăng-hái xin đổi điều-lệ của viện lần thứ hai, rồi các ông lại hăng-hái xin thôi... cứ thế mãi — mà cái hăng-hái của các ông nó chỉ đến thế — cho đến lúc các ông xin thôi hẳn.

Còn sông Hương, nước vẫn còn chảy lờ đờ, êm-đềm như quang-cảnh của viện dân-biều buỗi hời đồng bàn việc nước. Trong giòng sông Hương vẫn thấy phản chiếu xuống những đám mây, bờ tranh ván cầu.

Nhưng tựu trung thì mấy lúc nào cũng vẫn là mây, là một vật hông-long, chỉ ý lại vào ngôn ngữ mà thôi.

Ông Hy-Tống và mõi cánh chuồn.

Báo Cái Trống (le Tam tam) mới ra đời đã than-thở cho ông Hy-Tống xấu số sinh phải ngày quyết-ky, nên mới đây có tin đồn rằng ông sắp sửa ra làm quan ở Huế.

Hỏi ông, ông mỉm cười — cái mỉm cười chỉ ông và ông chủ ông là ông

Vinh riêng có mà thôi — trả lời rằng : — Nghĩ ra làm quan, thật quá tôi, tôi không dám...

Ông không dám cũng phải, vì ông có nghe đến chẳng nra cùng vậy.

Còn cái mỉm cười của ông, mặt là nó của ông, mà ông Vinh bắt chước, hai là nó của ông Vinh mà ông bắt chước.

Có lẽ ông Vinh bắt chước ông, vì ông ấy giỏi hơn ông.

Triết-lý của Bướong-Nhân.

Thực-Nghiệp Dân-Báo mới sản xuất ra được một nhà văn-si đại tài : ông Bướong-Nhân.

Nhà văn-si Bướong-Nhân ra đời, đem theo mình một món triết-học riêng, văn-si gọi là « mǎng-giê » chi triết-học.

Văn-si, vì khiêm-tốn thái quá, muốn cho mọi người đều hiểu, tựa mình mà nói nôm-na rằng : chủ-nghĩa ăn.

Văn-si lại nói rằng : « cái » triết-học » đó phải lập nên trên mấy cách « chia-của » aerbe manger » trong tiếng Pháp » bằng không nó sẽ không thành lập mà việc đời cũng rối bét. « Áy, tức là ! « je mange, tu manges, « il mange... nous mangerons, vous mangez, ils mangeron... » nghĩa là tôi ăn, anh ăn, nó ăn... chúng tôi sẽ ăn, các anh sẽ ăn, chúng nó sẽ ăn.... »

Thôi mà văn-si, văn-si muốn cho anh em chúng tôi biết đến món triết-học của văn-si, chúng tôi cũng xin cảm ơn, song giá văn-si đề riêng món ấy văn-si ăn thì hay hơn.

Nhất là văn-si lại phải theo cách chia của chủ động từ của tiếng Pháp, thì chúng tôi lại càng phải chịu. Vì chúng tôi chỉ là dân annam.

Văn-si cứ về mà học cái chủ-nghĩa viết « tôi viết, anh viết, nó viết »... cho hay thi hơn.

TÚ-LÝ

113 số trúng về cuộc xổ số của hội C.S.A. Hanoi

Số Độc-đắc

10.000 \$

Ngày mở nhất định vào ngày :

12 Juillet 1933

Cùng nói giống ai người tâm huyết ?

Việc thể-thao phải biết việc cần.

Mở nhà hội, lập sân quần,

Gặp con khủng-hoảng thêm phần khó-khắn.

Công với của ta cần góp lại,
Việc dù to gắng mãi thì nên.

Và chẳng cũng một đồng tiền,
Còn mong chúc lát muôn nghìn

đến tay.

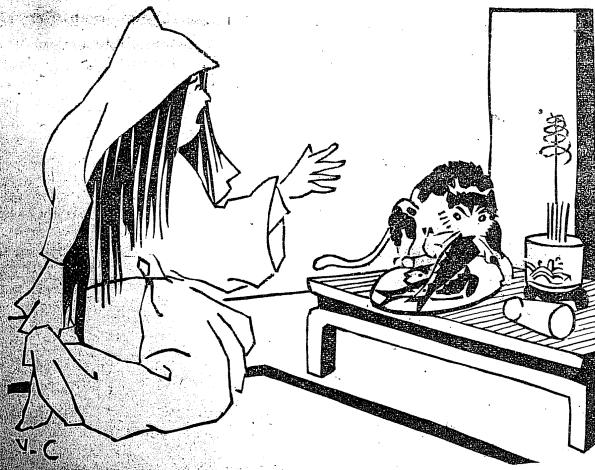
Trước là nghĩa sau này là lợi,
Việc nên làm, chờ để bỏ qua.

Một đồng một vé ta mua,

Và hàn tại các nhà báo và các cửa hàng

Tranh, đợt thi số 48

KHÓC CHA

— Ôi cha ôi là cha ôi, mèo! mèo! mèo tha khúc cá rồi...

lớn ở khắp các tỉnh Bắc-kỳ.

Truyện-ngắn

TÌNH DIỆN

Của KHÁI-HƯNG

(Tiếp theo)

Câu trả lời của Giao khiến Giao ngâm-nghĩ... mỉm cười.

Rồi câu ấy ngây nào, chàng cũng nhắc di nhắc lại, nhắc di nhắc lại vì lòng nhân-tử hảo-hiệp đối với một người khốn-khổ.

Một hôm, ngõi một mình, bỗng chàng buột mồm như nói với người trong mộng.

— Anh yêu em lắm !

Chàng ngo-ngác nhín quanh phòng như sợ hãi một sự gì huyền-bí, vì chàng nhận ra rằng câu ấy chàng ngẫu-nhiên nói ra, nó ở lụt đáy trái tim, tận đáy linh-hồn bật ra mà không còn ngữ-mật ý nghĩa nhân-tử hảo-hiệp nữa.

Hôm ấy chàng thong-thả đi trên con đường đất ngõng-ngoéo lượn theo cái lạch nước nhỏ. Trong lòng chàng bối-rối, sự buồn rầu lộ ra nét mặt.

Chàng có ngòi đầu từ thương tôi yêu con đường lại ngắn đến thế. Cái lòng thương nhẫn-loại, thương những sự yêu-hen, đau-dớn của loài người, chàng có ngòi đầu lại trổ nên tình-ái !....

Song chàng lẽ yêu người diễn, tuy người diễn ấy là một trang thiếu-nữ tuyệt sắc ! Phải chăng chàng chỉ yêu cái hào-hoáng bê ngoài !

Không phải ! Quyết là không phải !

Chàng vira di vira có phần chất, cố giải phẫu những tinh-tinh của chàng, như chàng đã đem khoa-học mà tìm cẩn-nghiên cái bệnh thần kinh hẽ của cô Cúc. Khi chàng đã đưa tư-tưởng của chàng di ngoắt-ngoéo hết các con đường khú-khuỷu trong trái tim thì chàng mỉm cười, vi trong lúc mê muội chàng chỉ nhận ra được có một điều là chàng yêu.

Cái tình yêu ấy, cõi rẽ ở lòng thương người mà ra cũng có, nhưng nhất là ở sự tìm thấy một linh-hồn khác thường, linh-hồn dịu-dàng, chất-phác, ngo-ngắn của một cô gái diễn. Mái ba cái tình-tinh, dịu-dàng chất-phác, ngo-ngắn ấy lại rất dễ cảm động lòng người.

Chàng nhớ lại những câu nói tự-nhiên của Cúc, thi chàng thấy hay-hay, nũng-niú vừa như tiếng trè-tho, vừa như giọng âu-yếm của ái-tinh.

Thôi ! Chàng thực yêu rồi, yêu một cách vỡ lý, nhưng yêu một cách nồng-nàn và vo-vần ! Mà chỉ còn một tuần lễ nữa là chàng đã phải rời-biệt người chàng yêu ? Biết đâu, khi chàng di rời thi cái bệnh diễn kia đã thuyền giảm bội-phần, đã hẫu như gần khỏi hẳn, lại không nặng như xưa ? Xa sự dịu-dàng, xa sự âu-yếm của chàng thi chàng không hy-vọng một chút nào nữa. Rồi cái thân mềm-mại kia đáng lẽ phải chừa một tinh-hồn lạnh lùng sẽ không còn dụng một mảnh trí thíc-con-con.

Chàng nghĩ-thì thi chàng càng thấy buồn, càng thấy khổ, càng thấy thương, càng thấy yêu. Cái nhân-loại bê nhỏ, bèn yêu mà xua, kia chàng vẫn muốn đem hết tâm-tri, đem hết tinh-thần ra để thương-yêu thi may đổi với chàng hình như đã chung đúc cả vào cái thân-thề, mảnh-dẽ của cô gái diễn.

Bước thong-thả, hai tay chấp sau lưng, chàng đương bắn-khoán tư-lự, thi bỗng vira dẽ một chỗ, đương ngo-report, chàng thấy súng-súng trước mặt chàng cõi Cúc, vân quần áo dài tang. Cõi ngã đầu, lê-phép chào-chàng,

rồi buồn-rầu căt tiếng run-run sẽ nói :

— Thưa ông, tôi.....

Cô chỉ nói được có thể. Nước mắt úa-rakhien cõi nghẹn-lời. Giao vöhôi :

— Có sự gì thê em ? Em Cúc của anh... cõi anh Linh.

Cúc đưa khăn lên lau nước mắt rồi lanh-lùng bảo Giao :

— Ông nói giõi ! Ông không phải là ông Linh. Ông không thè là ông Linh được !

Hai giọt nước mắt ngập-ngừng dưới cặp mĩ, Giao lo-lắng, khõ sở, dăm-dăm nhìn Cúc. Cúc bỗng cười ngã, cái cười khoái-lạc mà Giao cho là cái cười vô nghĩa lý, vô ý thức của người diễn... Chàng sung-suống cũng cười, vì chàng cho là tri-thức Cúc tuy còn dương ở vào giữa chỗ tự-tri và vô-tri, nhưng đã hơi chịu xét đoán. Hy-vọng lầm rồi !

Nhưng nếu ông thầy thuốc hy-vọng, song người yêu liệu có hy-vọng được không ? Giao mỉm cười, cái mỉm cười của ông thầy thuốc, của nhà khoa-học. Phải, nếu Cúc biết suy-xét, biết nhận rõ sự thực hư-thi liệu Cúc có còn giữ mối cảm-tình đối với người mà Cúc nhận làm là Linh nữa không ? Ông thầy thuốc lại mỉm cười, cái mỉm cười tự-dại, cao-thượng của kẻ nghĩ-tới cái

hạng dien-rõ.

Cúc nghiêng cái đầu hơi rung động, mái tóc sẽ lung-lay trước trận gió chiều, hõi lại :

— Vậy anh cho em là người dien hay là thi-sĩ ?

— Em vẫn là dien výa là thi-sĩ ?

Cúc cười rũ :

— Thế thi anh lầm.

Cõi ngâm-nghĩ mây giây, lại nói tiếp :

— Nhưng không, anh nói đúng đây : vì xét kỹ thì em dien thực, mà khõ cho em, em lại tự biết em dien.

Giao sững-sốt nhin Cúc lấy làm lạ rằng lời nói của người diễn sao lại có lý-luận đến thế. Chàng ngõ-vực, lầm-bầm : « Không có lõe ». Nhõ lại những câu hỏi thứ nhất của nàng khi nàng mới gặp chàng ban nay, chàng cũng nghĩ lầm. Nhưng bây giờ thi sự nghĩ hoặc của chàng làm cho chàng sung-suống. Chàng mỉm cười, nghĩ thầm : « có lõe thế chăng ? »

Đêm hôm ấy ở ấp Hồng-giang và ở làng Hồng-thủy có hai người thức suốt sáng.

Hôm sau, mặt trời vừa mới rạng đông, trên con đường từ ấp tới làng, quanh co bén-cái lach nước nhỏ, đã thấy Giao thung-thằng bách bộ. Chàng tới Hồng-thủy làm gì sớm thế ? Đến

công-trình của mình. Giao nghĩ-thầm : « Ta hãy bỏ lòng ích-ký mà mong cho cô khỏi hẳn bệnh dã ! »

Cúc ngâm Giao có vẻ tư-lự thi hình như cố nhịn cười mà nhắc lại lời dặn-bíêt của cô chàng :

— Mẹ em mất đã được bốn, năm tháng rồi. Nay anh đến chỉ rủ em đi chơi-mát, chứ không phải di đưa đám. Vậy anh có yêu em không ?

Cô nói rít-cú, bén-lén cúi xuống nhìn giòng nước chảy. Giao thi cười ra dáng dắc-chi, trả lời :

— Anh yêu em lắm chứ !

Hai người lẳng-lặng di bên cạnh nhau. Bỗng như vì sự sung-suống súc-dòng tinh-hồn, Cúc lím-dim cặp mắt mờ-mộng, căt tiếng nói :

— Nay anh à ! em chỉ muôn suôt đời được cùng người yêu ở trong cái cảnh dịu-dàng, êm-ai này. Anh hãy trông : con đường quanh co, dưới bóng lá cây um-lùm, bên giòng nước trong như lọc, thực Tao-hoa dã riêng gãy nõi để tặng-hạng người biết yêu thương-thúc.

Giao mỉm cười :

— Em làm thơ đấy à ? Anh xét ra có hai hạng người thích ngâm-vịnh và có tài ngâm-vịnh, là hạng thi-bá và

chàng cũng chẳng biết tại làm sao ?

Tới cồng nhà cụ tú Vụ, chàng đã ton-di qua không vào, nhưng có cái mảnh-lực gì nó giữ chân chàng lại. Chàng mỉm cười, tắc lưỡi rồi gọi công.

Cụ tú trông thấy chàng thi-vui-miêng, nhưng không khỏi không lây-lâm-lâ về sự đến chơi sớm quá như thế. Ý chung chàng cũng đoán được ý nghĩ của cụ, nên nói chổng-chế ngay :

— Thưa cụ, hôm nay tôi lại sớm là vì thử thuốc bồ này cần phải tiêm vào buổi sáng.

Cụ tú chắp tay cung-kính trả lời :

— Xin cảm ơn ông. Mời ông ngồi chờ để tôi chờ gọi cháu ra.

Cúc nằm ở buồng bên cạnh nghe rõ tiếng Giao, thi trong lòng mừng rỡ, nhưng cô vờ nằm ngủ mê-mệt, hai, ba tin gọi cũng không dậy. Là vì đêm hôm trước, cô không chợp mắt, cõi sự mệt-nhọc làm mất vẻ kiều-mị của cô, nên cô muốn tránh mặt. Còn Giao nghe có tiếng gọi mà hình như Cúc vẫn ngủ mê thi gạt đi mà rãng :

— Thời đê lát nõa tôi trả lại cũng được.

Cụ tú lấy làm ngượng :

— Thế thi làm phiền ông quá.

Ông đê tôi vào đánh thức cháu đây.

— Không nên, cụ a. Phải đê cho cô ấy nghỉ-chứ. Người mắc bệnh thần kinh-hệ cần nhất là phải ngủ nhiều.

— Cám ơn ông, tôi không biết lấy gì trả ơn ông cho súng-dáng. Thực là ông đã cãi-tử hoản-sinh cho cháu. Bệnh cháu mười phần đã khỏi đến bảy chín rồi.

Giao mỉm cười :

— Thưa cụ, có gì mà cụ phải nói đến on-huệ. Bồn-phận của loài người là phải cứu giúp nhau, khi mình có thể cứu giúp được. Nếu có Cúc qua được cái tai nạn này, thi tôi sẽ sung-suống suốt đời. Há chẳng phải cụ là ân-nhân của tôi sao ?

Chàng biết mình nói hổ, mà câu nói hổ ấy chàng có ngòi đầu dã khẽi-ở buồng bên cạnh, có Cúc mỉm cười thầm, - nêu nói chiax ngay:

— Vì cụ đã giúp tôi được cái hàn-hạnh, cái hạnh-phúc làm được một công-cuộc gọi là có ích cho đời.

Luôn năm hôm, Giao và Cúc luôn-luôn cùng nhau giao-choi-mát bờ giòng nước. Hình như hai người cùng-tưởng đến ngày li-biệt sắp tới nên tình-bè-bạn càng ngày càng thêm thân-mát. Cỏ hôm buồi sảng-sóng, không hẹn-hò mà hai người cùng lang-thang dưới rặng-cây, rồi gặp nhau ở giừa đường. Tuy hai người không hề ngõ ý với nhau, nhưng cũng hiểu rằng thời giờ gặp-gỡ chỉ còn có trong sáu hôm, những buổi chiều ngắn-đủ sao giãi-tỏ-nỗi hàn-huyên.

Mà câu truyện thi có gì đâu ! Quanh-quẩn chỉ trước cùng-trời, chỉ cày-cày cùng-cỏ, vi cái mục đích nỗi truyện để giúp bệnh nhân biết tự suy-xét theo nhu-khoa-hoc nay không còn ở trong ý nghĩ của Giao nữa. Nay chàng nói truyện là vì một lõi-khác, hay nói cho đúng chàng vì một lõi-gi nữa.

Đối với chàng thi câu truyện ấy là câu truyện thường, câu truyện tự-nhiên, câu truyện đê có truyện. Song trái lại, đối với Cúc thi có khi cô lại phải có ý nói ngõ-ngắn một câu đê chàng-tưởng rằng cô có thể-thoảng vắn-còn-diễn. Cô muốn thể đê-dung trước mặt chàng có đỡ-benh-lên, cái bén-lén tự-nhiên của một cô gái 10-tuổi-dung trước mặt một chàng-tuổi-trẻ.

Người trong làng thi trước lây-lâm-lâ, rồi đem lòng kính-phục tài-ông « dốc-tò ». Nhưng nay thời cái lồng-kính-phục của họ hình như không còn nữa. Họ thường khú-khích cười, ché-nhao cái lối di chơi-mát quá vắn-minh của cặp trai-gái ! Họ thi-thầm, tò-mò hỏi-nhau :

Không biết hai anh chị nói truyện những gì ?

Chiều hôm nay là buổi họp mặt cuối-cùng của hai người. Ngày mai, Giao phải rời Cúc đê vào trường-thuốc.

Cúc vuya gặp Giao, cảm-dộng quá, buột-mồm gọi :

— Anh Giao !

Hai cặp mắt nhìn nhau. Hai linh-bồn, hai trái tim : một ý-tưởng.

Sự yêu-lặng kẽ-lẽ biết bao nỗi thương-yêu !

Dịu-dàng, âu-yếm, Cúc sẽ đặt đầu vào vai Giao, ngước mắt, nhìn lên mỉm cười.

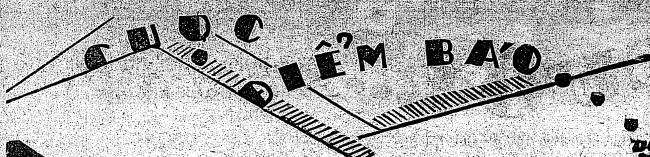
Giờ lâu... Giao ghé-lận-tai Cúc thi-thầm :

— Chúng ta dien !

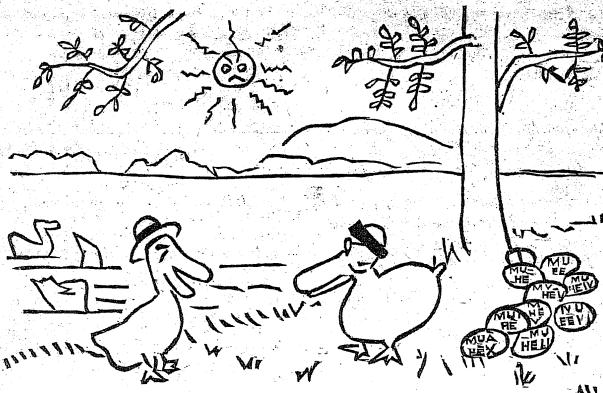
Cúc cười-se-gặt.

KHÁI-HƯNG

Nhị-Linh vẽ bức tranh tuyệt bút này, cốt để tỏ cho độc-giả biết rằng ông Hỷ-Đinh đã viết trong báo Trung-Bắc 10 bài «mùa hè», mà có lẽ còn viết nhiều nữa, song bài thứ 10 khó tiêu hơn bài thứ 9, bài thứ 9 khó tiêu hơn bài thứ 8, bài thứ 8 khó tiêu hơn bài thứ 7, bài thứ 7 khó tiêu hơn bài thứ 6, bài thứ 6 khó tiêu hơn bài thứ 5, bài thứ 5 khó tiêu hơn bài thứ 4, bài thứ 4 khó tiêu hơn bài thứ 3, bài thứ 3 khó tiêu hơn bài thứ 2, bài thứ 2 khó tiêu hơn bài thứ 1, v.v... Nhưng vì Đông-Sơn bảo rằng có lẽ độc-giả không hiểu cái thâm ý đó nên Nhị-Linh có mấy lời này gọi là để giảng-nghĩa bức tranh tuyệt bút ấy.

— Hết «mùa hè» rồi chứ?
Hỷ-Đinh — Đã hết thế nào được? mới bắt đầu mùa hè!

BƯỚNG NHÂN

Tờ Thực-Nghiệp ra ngày thứ bảy có anh Bướng-Nhân.
Anh Bướng-Nhân này ý hẳn là dồ-dệ Lê-công-Đắc, nêu khi nghe tin Lê-công-Đắc bị đòi hỏi về tội làm bại-hoại phong-hóa, anh «dau-dòn» lắm. Anh đau-dòn vì quyền sách của Lê-Công là quyền sách luân-lý, quyền sách luân-lý mà bị kết tội là làm bại-hoại phong-hóa, thi kề cũng đau-dòn thay.

Vì thế anh Bướng-Nhân sót thương.

Nhưng anh sót thương chưa đủ. Anh lại còn lên giọng bướng, chô bướng rắng chinh Phong-Hóá cũng có ý làm hại phong-hóa như Lê-công-Đắc.

Rồi Bướng-Nhân viết rằng:

— «Thứ mờ [tờ] báo Phong-Hóá trong một số trước mà xem, nơi bài kể truyện một đêm diễn thuyết mà bị đèn điện tắt, giữa thính-giả nam và nữ có sự lộn-sỗn sao đó, báo ấy viết rằng:

— «Tôi tưởng các ngài là người học thức, không ngờ khốn-nạn đến thế này!

— «Úa hay! khốn-nạn là khốn-nạn thế nào mới được chứ...».

Nhưng không biết Bướng-Nhân mắt mờ hay cố-ý — cái ý nhò-nhen — nên Bướng-Nhân đã thuật sai hẳn cả.

Chính trong bài bà «Lê-Dư diễn-thuyết» «Phong-Hóá» đã viết:

— «... Đèn tắt... rồi lại sáng... Cố len vào lúc này bấy giờ sơ tung khăn, vừa vắn tóc vừa giàn tưng tiếng:

— ... Tôi có ngờ đâu các ông là người có học thức lại cứ chỉ khốn-nạn như thế!

— Cái gì khốn-nạn mới được chứ?

Trước hết không phải người viết bài ấy nói, mà chính là cô con gái. Sau nữa, anh Bướng-Nhân đã tự-tiến bỏ hai chữ «cử-chỉ» mà lại thay hai chữ «úa hay» của anh vào. Thuật sai đi như thế, dè công-kích người ta là một thủ-doan... hèn nhát, Bướng-Nhân a,

«Các bạn yêu quý của Bướng-Nhân oi!» Bướng-Nhân thật quá là bướng nhưng tiếc thay! cái bướng của anh ta lại chẳng phải là cái bướng thông-minh.

VIỆT-SINH

CÁC NGÀI DÙNG MŨ VÀ KHĂN, XIN ĐẾN XEM Ở HIỆU
TÂN-LONG-THỊNH
№ 29, Phố hàng Nón - Hanoi

Có làm đủ các kiều mũ và khăn, dáng tân-thời rất đẹp, rất kỹ mà giá hạ hon hết mọi nơi.

Có bán đủ các đồ dùng làm mũ và khăn như: liege, cốt mũ, vải lợp, vải sơn mờ, giấy bắc, vân-vân.

Bán buôn tinh giá đặc-biệt

Có nhận "Commande" của các tỉnh
Trung, Bắc-kỳ

NÓI BU'Ó'NG

Thiếu-niên ta già. Phai, già-lâm
Già như những ông cũ ngoài năm,
sau mươi tuổi.

Tôi không bi-quan đâu. Vay mà
lầm lúc trông thấy bạn trẻ già quá
mà phát sầu.

Một ngoại hai mươi tuổi trông
đã ra phết-con người, nhất là bạn
trẻ tôi đã có một chül vai-về gi
trong xã-diện.

Ui cháo ôi! Èam nén ông nò, ông
kia mà không đứng-dẫn, người ta
cười cho đầy.

Phai lâm mà, ai bảo đứng-ném
đứng-dẫn.

Này, có dí ra đường thì cái áo
phải cho chỉnh-lè, khuy cỗ cái thật
kin, cái khăn phải đội cho đều, khéo,
kéo lệch chữ nhân người ta cười
cho đầy.

Bí đứng phải điều-dàng như con
gái, nét mặt phải nghiêm-trang như
ông cụ già.

Có một ông bạn trẻ tôi làm việc
ở một sở công, hay giữ-gìn y-tú
gốm lâm. Hai mắt bao giờ cũng
cau-cau nhìn thẳng, dí thì khoan-thai,
éo-lả, nhất là cái đầu của ông
ta bao giờ cũng hơi cúi xuống.

Ông ta bảo, có khi gặp cái gì hay
hay ở ngoài phố cũng không dám
nhìn ngang nhìn ngửa, ui xó người
ta cho là «lắc-cắc» triে con.

Này các bạn, nếu gặp ông ta ở
đường, tôi đồ các bạn làm thế nào
mà nhìn thấy một nụ cười của ông
ta-dá. Ông ta cỗ mùa láy tiếng
khen, nghiêm-trang, có nét của
hàng-sóm láng-diện.

Có một bữa gặp ông ta ở ngoài
phố, tôi quen tình như đối với các
bạn trẻ khác, vỗ vào vai ông ta,
trách ngay: mình là ông nò, ông
kia phải đứng-dẫn ở «ngoài đường»
mới được.

Đã nhiều lần, ông ta khuyên tôi
nên ruộm ràng den, vì ông lo đến
tuổi già cùi đê rắng trắng thì không
được đạo-mạo.

Thiếu-niên ta suối đời chí ủ-dot,
sống trong vòng cầu-nhé-huynh,
không biết vui, dùa mạnh-bạo,
thành ra uồng cả tuổi xuân, mãi
hết khí-phách...

Thi mới lớn lên, đã phải theo
những khuôn-khổ của cụ già!

THƯỜNG-QUẢN

QUEN MỒM

— Xin bà tha-thứ cho, ông nhà ta mất mà tôi không kịp về đưa đám.

— Thưa ông có làm gì! Đề bận sau cũng được ạ.

Rượu chòi rất tốt

Giá một chai: \$1.80 — \$1.00 — \$0.60 — \$0.25 — \$0.12

PHÚ-ĐỨC DƯỢC-PHÒNG — 509, Phố Khách, Nam-Định

Con số 100

Xin bà con đừng quên :

rằng nhà CỤ-CHUNG chuyêndet
các Maillot Pull-over cótiếng
xưa nay ở phố Citadelle, vi nhân
được kiều máydet to nhất
của người Pháp chế-tạo rấttinh-sảo,
nên đãdon ra số 100, phố hàng
Bông (Hanoi).

Từ nay hồn bà con đượcvừa
ý và không lo gì hàng-hóa người
minh cònkém hàng ngoại-quốc
bèn nào.

Bà con, xin hãy bảo-tồn lấy
công-nghệ nướcnha.

CỤ-CHUNG
100, Rue du Colon. — Hanoi

MUỐN CÓ ANH CHỤP LỘ
MỸ THUẬT
HÈM LẠI
HƯƠNG — KÝ

NGỌC-HỒ

6 - AVENUE BEAUCHAMP - 6

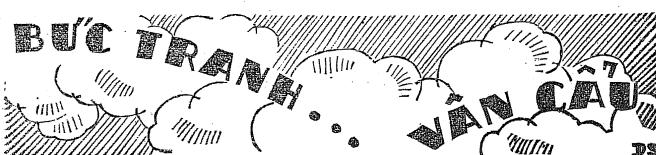
Bán rượu bia, nước chanh,
kém, bánh ngọt, các món
dùng ăn sáng, vân vân.
Chỗ ngồi trong nhà, ngoài
sân, lịch-sự, sách-sé, mát-
mẻ. Giá phải chăng.

NHỚ THƯƠNG

— Trông về bắc đau đớn chàng khác gì thân nhân.

— Tôi chỉ buồn vì chót hẹn với mẹ cháu về sớm để đi ăn cỗ... tôi lo về muộn mất!

MỸ-THUẬT

Cuộc chung bày các tranh vẽ của các nhà họa-sĩ trường mỹ-thuật được nhiều người đến xem lăm, tuy rằng người mua không có mấy.

Các ông Nam-Son, Lê-Phô, Ng. phan-Chánh Tô-ngọc-Vân... vân vân, đều là những họa-sĩ có hy-vọng về sau này, mỗi ông có một lối vẽ riêng tùy theo tình hình, và mỗi ông lại ua về một hạng người.

Nếu cái vòng luân hồi mà có, thì Nam-Son kiếp trước hẳn là một ông sư chán tu. Ông này chỉ thích vẽ sự với tiêu. Bức vẽ ông sư dưới gốc thông của ông thực là một bức vẽ nét già giặn — tuy nhiên các bà đến xem đều cho là ông vẽ một người... ăn mặc nhởnдрô dùng, nhưng đó là một ý kiến của những người không biết mỹ-thuật, tưởng cũng không quan hệ gì.

Ông Lê-Phô và ông Nguyễn-phan-Chánh là hai họa-sĩ thich... con gái (tùi cưng vậy). Ông Lê-Phô thích con gái từ 15, 16 tuổi trở lên, còn ông Phan-Chánh thì lại ưa gái non hơn một chút. Những bức vẽ của ông, như «phụ đồng tiên», «cô dâu»... đều vẽ những cô con gái ngày thơ, non nớt, dáng yêu lắm. Những cô thiếu nữ Hà-thành đến xem, không phục lý nào cả. Họ bảo nhau: đời thường nhà ai, mặc áo nâu, quấn khăn vuông như con đồ mà lại đi giày hở bao giờ! Mỹ-thuật gì thì mỹ-thuật, chứ con sen nhà tôi mà lại lắp tèn đì giày hở thì tôi tắt cho xấp mặt!

Nghé họ nói cũng có lý.

Còn ông Tô-ngọc-Vân — ông này có những bức vẽ sơn nhieu mũi, đậm thắm, diễn được hết cái linh động của ánh sáng. Không như các họa-sĩ khác, chỉ chịu được cái mũi dùi-dùi ông Vân mạnh bạo đặt những mũi rực-rỡ, rõ rệt, những mũi «nóng». Phải, nếu đã ưa sự thật, thì cảnh sương mù hay cảnh nắng chói lọi đều đáng vẽ cả.

Có người bảo: ông kiếp trước là mán, nên ưa vẽ những khuôn mặt mõi, mõi vều, mũi tẹt, mắt xếch, trông buồn lầm. Ông cứ theo đúng sự thật, nên khuôn mặt người ta đều dẩn, thi ông làm méo của người ta đi làm gi?

Tuy vậy, bức vẽ «người con gái thiên» của ông đã có người mua rồi.

Ông Trần-Phênh cũng bày ba bức vẽ. Tranh của ông chẳng hẳn vẽ vào ngày mưa bụi, bùn lầy, nên các mũi của tranh ông nó lành lạnh, xam-xám, bần thiu thế nào. Nhưng được cái có những người ông vẽ có vẻ Annam nhất.

Lần này các bạn gái đều lấy làm lạ rằng không có tranh của cô Lê-thị-Lựu. Thật là một sự đáng tiếc. Nghe đâu cô còn đang bán vẽ một bức «tinh vật» (nature morte) ở trong có nhiều hoa và quả.

Còn tranh của ông Thuận, son của ông Trần, hai bức tượng của ông Khánh cũng đều khéo đẹp cả.

Nhồi dặm — Muốn cho những người đi xem biết được tranh vẽ gì, các họa-sĩ nên viết những tên bức tranh bằng chữ quốc ngữ. Chứ như bây giờ chỉ thấy chữ nho và chữ tây, thì không ai hiểu họa-sĩ là người nước nào?

VIỆT-SINH

TRUYỀN VUI

QUÝT NGỌT, RUỐC NGON

Chiều thứ năm, Thúc trở về trường Cao-đẳng mặt mày hờn-hờ, ôm dưới nách một gói cồng-kèn ngoài học lần giấy nhặt-trinh và chằng dây gai ráu chát-ché.

Văn và Tư tò-mò rủ nhau cố rò xem là gói gì, nhưng Thúc đi thẳng tới gần gói riềng se sẽ mở khóa, hé cánh cửa ngắn, bỏ vào trong rồi lại đóng khóa cẩn thận. Sau khi đã giật đi giật lại xem khóa đã thật ăn khớp chưa, Thúc mới chịu rời đi nơi khác.

Còn vừa buồng dao buồng đĩa, Thúc đã chạy vội sang buồng học mở ngăn sách.

Tư và Văn bấm nhau theo sang, nắp một chỗ kín nhìn xem Thúc làm trò gì. Thi thấy Thúc ngo-ngác trống trước trống sau, rồi hé cửa ngăn thọc tay vào trong học giấy lấy ra một vật gì không biết, chỉ thấy Thúc giấu mặt vào trong ngăn ăn nhóp-nha, nhóp-nhép.

Chờ cho Thúc đi rồi, hai anh em bước lại gần, thi摹 vòi quít thơm sực nức, Văn bảo Tư:

— Thằng này bắn quá! Vợ nó mua cho nó quít, mà nó lại giấu đi để ăn một mình.

Văn ghé vào tai Tư nói thầm khiếu Tư thích chí cười khúc-khích.

Gần mươi hai giờ hôm sau, xong bữa cơm trưa, Thúc lai láng sang lớp học tới chỗ ngán sách. Tư và Văn cũng theo liền sang, nhưng nết mặt không lồ rá vê tò-mò như hôm qua, mà chủ lộ vẻ vui sướng. Hai anh em nhau nhau mỉm-mỉm cười.

Vào lớp học, hai người vò lấy sách ra cầm-cui ngồi học. Nhưng ký thực, dưới mỗi cái bàn tay che trên trán hai cặp mắt dường chử ý nhìn cái kẽ ngón tay để ngắm điện-mào và cù-chí của Thúc.

Hai người cố cắn môi nhịn cười, vì thấy sau khi ăn một mũi quít nhăn mặt ngâm-ngrí. Rồi chàng lại bóc quả khác nếm một mũi.

Bỗng chàng quay phắt lại, đưa mắt nhìn quanh lớp học, vì chàng vừa nghe có tiếng ai cười chế-nhạo ở sau lưng. Tư vòi cùi xuống nhặt cái bút chì, còn Văn thiết kế đọc huyên-thuyên.

Thúc cắp mắt long sòng-soc, lóng mi dọc lén, sống mũi chún lại:

— Hừ! kẻ cắp ở lẩn với người!

Tư và Văn chỉ nhặt được đến thế, ôm bụng cười vang.

Lòng căm tức của Thúc cùng với mấy cái vỏ quít bay thẳng vào đầu hai bạn:

— Đồ sô lá!

Tư nghiêm sắc mặt:

— Ô hay! có đề cho người ta học không? dùa mũi.

Chả nói thì chắc độc-giả cũng hiểu

rằng Tư và Văn mở trộm ngăn sách Thúc lấy hết quít ngọt ra ăn rồi đem quít thực chưa thay vào.

Chứng nào vẫn giữ tắt ấy.

Hai tuần lễ sau, Thúc lại mang vào trường một phäu ruốc. Ruốc ấy, chính tay vợ Thúc cầm-cui làm ra, nỏ vừa trắng vừa bóng, trông dã dũ ngọt rồi. Lần này Thúc muốn trêu tức hai bạn, nên không học giấy, cốt cho họ trông thấy mà thêm, vì Thúc tin cậy ở cái khóa chử của Thúc lắm, chắc mẩm dầu hai anh kia có tài thành cũng không mở nổi.

Nhưng than ôi! Thúc không tính tới cái tài thao-lực vê khoa mở khóa của Văn, dù là khóa chử mặc lòng. Chàng ta chỉ dùng chiếc khăn con kéo di kéo lại một lúc là cái lò-so khóa chử bật ra liền.

Sáng hôm ấy cũng như mọi sáng, Thúc lấy chiếc bánh bồ dổi ra rồi lén vào buồng học, tối ngăn sách, dương mục-kính cận thị nhìn chử khóa dê mở. Rồi hé cửa ngăn thò tay bốc ruốc trong phần vào của gác bánh.

Thúc tay cầm bánh trổ lại buồng ăn thi thấy Tư và Văn đương ngồi gác xuống mỗi người một cái bánh hai xu. Thúc mỉm cười, nứa ra chiều thương hại, nứa ra chiều chế-nhạo. Tư và Văn vẫn thâu-thien như không lưu lúi.

Thúc ngâm-ngrí cái bánh của mình thông-thả bô vào mom canh mìeng thực on nhaingdom-ngoain. Bỗng chàng nhô phì ra. Ruốc của chàng mọi khi vừa dòn vừa thơm hòn hạy lại vừa dai vừa ngọt nhão.

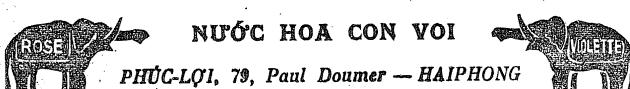
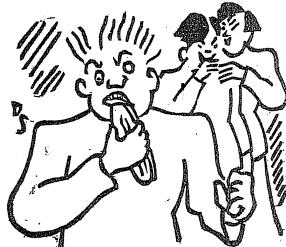
Thì ra không phải ruốc nứa, mà chỉ là giấy bẩn xé vụn mà Tư và Văn đã đánh tráo vào trong cái phẫu của chàng, để lấy hết ruốc ra ăn với nhau.

Không ngần-ngrì một chút nào, Thúc tức chay nước mắt cầm chiếc bánh ném mạnh vào mình Văn, ruốc giấy bẩn xé vụn roi tung-tóe cả ra bàn.

Một bài học luân-lý và triết-lý :

Hết có vợ khéo biết mua quít ngọt và làm ruốc ngọt thì bao giờ cũng có bạn hiền ău mắt quít ngọt và ruốc ngọt ấy.

KHÁI-HƯNG

PHÚC-LỢI, 79, Paul Doumer — HAIPHONG

Jasmin, Violette, Narcisse
Quelques Fleurs

1 lô 8 grammes 0\$20, 1 tá 1\$60
1 lô 6 grammes 0.30, 1 tá 2.70
1 lô 20 grammes 0.70, 1 tá 6.30

Fleur d'Amour, Rose, Menthe

1 lô 8 grammes 0\$15, 1 tá 1\$50
1 lô 6 grammes 0.20, 1 tá 2.00
1 lô 20 grammes 0.60, 1 tá 6.00

Bán buôn và bán lẻ, tiền trước bán-hiệu chịu.

Các hiệu cao mua pha lỵ hơn các thứ khác nhiều lắm.

VẼ ẢNH TRUYỀN THẦN BẰNG THAN HAY MỰC TÀU
THẬT GIỐNG, THẬT KHÉO, KHÔNG PHAI MÀU

ảnh 50 x 60 2\$90

Ở xa xin gửi ảnh về cho TRƯỜNG-TRỌNG-BÌNH
Office Indochinois du Travail — 81, Route Mandarine, Hanoi

Có nhận gửi hình đi các nơi theo lối linh hóa giao ngã.

(1) Hội kiến

Vào khoảng chín giờ sáng, trong khi Lộc ở sở và Huy đi học Mai lúi-huí xối mẩy gốc hồng ở vườn trước cửa. Mai vốn là một cô gái quê hay làm, không mấy khi chịu ngồi rồi, nên thường phải bầy ra công việc nọ kia cho có bận-biụ đỡ buồn. Nhất là mấy hôm nay, ngồi một mình, nàng lúc nào cũng không yên chán yên tay được, tuy nàng có thai nghén đã năm, sáu tháng, và trong người mệt nhọc, chân tay röt-rã.

Là vì hễ nàng ngồi mờ iminh không làm gì thì tâm-trí nàng lại đề cù vào mọi sự xẩy ra và mẩy hôm nay, và có lẽ sẽ xẩy ra còn nhiều. Cái tâm-linh nàng có báo cho nàng biết trước như thế. Rồi nàng tuồng-tuồng ra nhưng cảnh ghê-gớm, những cảnh lìa rẽ, bo-vơ, đau-ốm, không cửa, không nhà, không người thân-thích...

Bông có tiếng người gọi cồng. Mai vội vàng chạy ra. Một bà vào chạc rầm, sáu mươi, nhưng da dẻ còn hồng-bào mà tóc chỉ hơi đốm bạc, ở trên xe cao-su nhà bước xuống, mỉm cười, hỏi :

— Tôi hỏi thăm cô, đây có phải nhà cậu tham Lộc không?

Mai, mặt tái mét, vì tuy nàng không nhận ra là ai, nhưng nàng đoán chắc đó là bà ánh. Nàng ấp-ung:

— Bầm cù vắng... nhưng... ông tham cháu di làm vắng.

Bà vẫn mỉm cười, sè gật:

— Tôi cũng biết thế, mà vi biết thế tôi mới đến đây... Nay tôi hỏi: Có phải cô là cô Mai không?

Mai cúi đầu, run sợ, sè đáp :

— Vắng.

(1) Xem Phong-Hoa từ số 36.

KHÁI-HƯNG soạn

Bà kia bước vào sân ung-dung nói:

— Tôi là mẹ cậu tham Lộc, tôi đến xem chỗ cậu ấy ở có được rộng rãi, mát mẻ không?

Mai, vò giặt mình:

— Bầm bà lớn tha lôi cho con, con không biếti.

— Cố lôi gì mà phải tha. Vậy tôi muốn nói truyện với cô, cô có sẵn lòng tiếp chuyện tôi không?

Mai gượng tươi:

— Xin rước bà lớn vào chơi.

Mai mời bà ánh ngồi ở phòng khách rồi chạy vội vào trong buồng mặc áo den. Khi nàng ra vẫn thấy bà ánh đứng tì-mi ngắm hết các thức bày trong phòng, Bà ánh bảo cô :

— Ở đây mát nhỉ. Mả nhà cửa có ngắn nắp lấm.

Mai nghe câu khen trong bụng đã hơi mừng, khâm-nhum mỏi:

— Xin rước bà lớn ngồi chơi a.

Bà ánh gật:

— Được! mặc tôi.

Rồi bà ngồi xuống ghế, bảo Mai:

— Mời cô ngồi.

Mai lè phép :

— Bầm bà lớn, con không dám.

Bà ánh đầm-dầm ngắn-nghĩa Mai i từ đầu đến chân, khiến Mai run sợ, cuộn mặt xuống, hai tay nắm chặt lấy lưng tựa chiếc ghế. Bà ánh gật gù, thong-thả nói :

— Tôi nghe cô cũng biếti chữ nghĩa, cũng học đạo thành-hiền thi phải?

Mai biết là bà ánh bắt đầu khai chiến, quâ-quyết ngừng phất đầu lên đáp lại :

— Bầm bà lớn có thể. Thủa nhỏ con có được học chữ nho và khi thầy con ngồi dạy học ở nhà quản

Tranh của Đông-Son

huyện Đông-anh, con cũng có theo học với các cô con quan huyện.

Bà ánh vẫn còn nhớ rành-mach cái thời kỳ ở huyện, mà bà cũng không quên được nét mặt và dáng điệu Mai. Nhưng bà không muốn nhớ tôi, nên nghe Mai nhắc lại truyện cũ thì bà tìm cách nói lảng sang truyện khác:

— Năm nay cô bao nhiêu tuổi?

— Bầm bà lớn con hai mươi.

— Cha mẹ cô làm nghề gì?

Mai nghe Là lớn lục-văn như bắt môt người có tội cung khai mọi điều thi nàng nén lòng tức mà trả lời cho song truyện :

— Bầm cha con đậu tú-lài và đã mất rồi. Mẹ con cũng vậy.

Bà ánh cười :

— Thảo nào!

Hai chữ "thảo nào" đi liền với cái mím cười khinh-bí làm cho Mai ứa nước mắt. Nhưng bà ánh sợ Mai không hiểu lại nói tiếp theo :

— Con có cha như nhà có nóc. Cô là gái mà lại bồ-côi cha mẹ thì tránh khỏi sao được sự làm-lỗ bậy-bạ.

Mai tái mặt, cắt tiếng run-run đáp lại :

— Bầm cha con cũng mới mất, con vừa đoạn tang. Ý chàng bà lớn cho con là một đứa vô giáo-dục hàn?

Bà ánh không trả lời, đầm-dẩm nhìn Mai, khiến nàng sợ-hãi cúi mặt. Bà hỏi :

— Vậy cô có được cha cô thương yêu không?

Mai không ngàn ngữ:

— Bầm bà lớn, cha con thương con lâu.

— Vậy chắc cô cũng hiểu tình cha con thế nào thi tình mẹ con

cũng thế, có lẽ tình mẹ con còn khắng khít, âu-yếm, thân-mặt hơn nhiều.

Mai biết là bà ánh nói năng gang thép và chỉ cốt bày mưu đưa mình vào trong, nên đứng lảng-lảng cùi đầu không dám trả lời hấp-tấp. Thấy Mai đứng im, bà lại nói :

— Đêm truyện mẹ con tôi ra nói với cô, tôi thực lây làm ái-ngại. Vì một là cô không muốn hiều, hai là cô không đáng nghe. Thằng Lộc nó muốn nói tôi tôi đến đâu với tôi song tôi nhất định cho rằng ở ngoài vòng lẽ nghi, vượt hẳn quyên thúc bà thi đấu sao một người con gái cũng không thể là một người con gái có đức-hạnh được. Bởi vậy dã mấy lần tôi định đến đây nói rõ mọi lẽ cho cô hiểu, mà tôi vẫn ngân-ngại không muốn đến.

Mai đưa vạt áo lên lau nước mắt. Bà ánh mím cười :

— Cô đừng vội giận. Thà rằng mắt lòng trước còn hơn được lòng sau, cô à. Vả tôi đến đây hôm nay mục-dịch chỉ cốt cùng cô nói hết các lẽ phải trái, hết mọi điều giàn xa. Vày cô nên ôn-lòn, tĩnh-tâm mà nghe tôi thi hơn. Cô khóc có ích chi?

Mai lau nước mắt, mắt lại ráo hoảnh. Lòng phẫn uất của Mai đã lên đến cực điểm. Cái linh-hồn lăng-mạn của nàng hình như đã bồng-bóng bột-bột.

— Cô ngồi xuống đây đứng thế mỏi chân, vì câu truyện tôi nói với cô còn dài.

Mai lảng-lảng kéo ghế ngồi :

— Con xin phép bà lớn.

— Được cô ngồi. Ban nay tôi hỏi cô rằng cô có hiểu cái tình cha mà nhất là mẹ thương con đến bậc nào

CUỘC THI MEN RƯỢU

Nâu rượu nam phái có thứ men toàn những vị thuốc
bổ ích cho người uống

Vậy ai có các thứ men tốt thì đem lại thí-nghiệm ở lò nâu Bắc-kỳ Nam-Tiều Công-Ty tại Văn-diễn. Nếu được như ý thì Công-Ty sẽ dùng. Ai muôn hỏi gì về việc ấy xin lại Hội-sở, 34 Quai Clémenceau (Hàng Nâu) — HANOI

không? Tình cốt nhục dẫu loài cầm thú còn có, huống chi là người... Chả nói thi cô cũng thừa biết rằng Lộc là con một của tôi thi tôi lại càng thương lắm.

Bà cảm động quá, đưa chiếc khăn tay mầu đỏ lên lau nước mắt.

Tôi chỉ có một mình nó là trai... vi thế tôi muốn cho nó phải là người hoàn-toàn.

Mai mỉm cười:

— Bầm bà lớn, thế nào là người hoàn-toàn?

Bà án nói rất thong-thả, dẫn từng tiếng:

— Tôi không muốn cô ngắt lời tôi như thế. Cô không biết thế nào là người hoàn-toàn à? Điều thứ nhất là phải trai không trộm cắp, gái không dỗ thôba.

Bà vừa nói vừa nhìn Mai, nhưng Mai cũng chẳng vừa, rất lè-phép trả lời:

— Bầm bà lớn, nếu chỉ cần có thể thì ông tham nhà hẵn là người hoàn-toàn.

Bà án rất điềm nhiên, làm như không lưu ý đến lời hồn xược của Mai, nói tiếp luôn:

— Nếu tôi không đoán sai, thi cô kính trọng và yêu mến con tôi lắm.

Mai cố kiêm-nhẫn, nhưng đến đây thì nàng không thể giữ được nữa, liền òa lên khóc. Bà áu lắc đầu.

— Cô nên theo gương tôi mà ôn-tôn nói truyền chử khóc có ích gi!

Mai kẽ-kẽ:

— Nếu bà lớn hiểu được tấm lòng luyện-ái của con, thi bà lớn không nỡ khinh-bỉ con. Bầm bà lớn, vì con yêu... anh... vì con yêu-ông Lộc mà con đã hy-sinh hết cả danh-tiết cùng là tình-mệnh của con. Sau khi thấy con mất đi, con tưởng ở trên đời chỉ còn yêu có một người là em Huy con, ai ngờ khi con gặp ông Lộc, con mới biết là con lầm.

Bà án vò hỏi:

— Vậy ra cô có em nữa đấy?

— Vâng em con đương theo học năm thứ tư trường Bảo-hộ. Em con nó coi con khôn những như một người chị, mà thực như một người mẹ. Mái đối với em con, con có thể hy-sinh tình mệnh để em con được sung sướng... Bầm bà lớn, bà lớn có cho phép con kẽ lại đâu đuôi câu truyện hồn bà lớn nghe không?

— Được, cô cứ kể.

— Bầm bà lớn, sau khi nhà con bị sa-sút, cha con mất đi thì chị em chúng con bơ-vơ không noi nương-tụa. Nhà thi không bán được, con

thì bị một người cưỡng-hào định há-hiép, em Huy con thi vì không có tiền trả học phí suýt bị đuổi. Trong lúc quẫn-bách, con đã toan lấy một ông hàn cự phu, không phải là đê tìm chỗ nương thân, vì xin thú thực, con không hề tưởng đến thân con, nhưng chỉ cõi dẽ giờ được lời hứa với cha con trong khi hấp-hối: là thay cha con mà nuôi cho em con học thành tài và trở nên người hữu-dụng.

Bà án không muốn dề Mai trong thấy mình biếu-lộ sự cảm động toan gạt đi và nỗi lắng sang truyện khác:

— Tôi hiểu cô rồi, nhưng...

— Bầm bà lớn, con đã xin phép bà lớn kẽ hết đầu đuôi câu truyện. Trong khi con bị quẫn-bách như thế, thi con gặp anh, xin bà lớn cho

nến, bầm bà lớn, vì hạnh-phúc của anh con, con có phải hy-sinh đến lẽ-nghi nữa, con cũng làm.

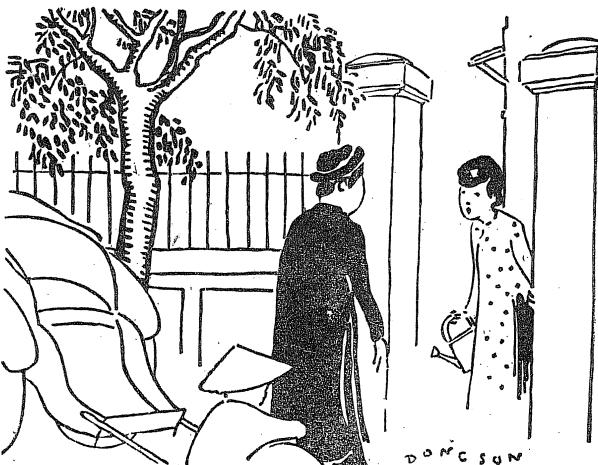
Bà án mỉm cười vì bà nghe thấy Mai nhắc di nhắc lại mãi hai chữ hy-sinh thi bà đã lưu ý đến chỗ nhược-diểm của bên địch rồi. Bà định sẽ soay hết chiến-lực về phía đó. Nhưng bà vờ hỏi:

— Tôi nghe truyện có thì hình như cô cũng thảm-hiệu lẽ-nghi, đạo-đirec của thánh-hiện lâm thi phải?

— Vâng, còn hiểu. Nhưng thuở xưa cha con còn dạy con nhiều điều hay hơn, qui-hơn những điều lẽ-nghi khô khan đó.

Bà án bùi môi:

— Hay hơn! Tôi đây hứa-lại, cho sự qui-hơn của nước ta là lẽ-nghi, là ngũ luân ngũ thường, là tử đức,

phép con gọi anh con là anh, tuy con chẳng string-dâng với cái hạnh-phúc ấy, trong khi ấy con gặp anh Lộc con. Anh con nhận được con là con gái ông thầy học của các cô. Rồi anh con đem lòng luyện-ái con, cứu giúp con và em con. Chúng con được cô ngày nay thực là nhở ở anh con, đầu con ở lại thế nào cũng khó mà cần đổi được cái lòng hảo-hiép ấy. Huống chi anh con chỉ xin con có một điều là lấy anh con, là yêu-mến anh con. Một hôm anh con đưa một bà đến nhận là mẹ, và bà cự ngỏ lời hỏi con cho anh..

Bà án tức giận mắng:

— Thằng con bất-hiệu bất-mục đến thế!

— Bầm bà lớn coi đó, nào con có vượt ra ngoài vòng lẽ-nghi đâu. Mà

tam-tòng của dàn bà. Nhưng những điều hay của cô đó là những điều gì vậy?

— Bầm bà lớn, là lò g thương người và lòng hy sinh.

— Cố là gi điều đó. Chính là điều nhân của đạo nho ta đấy.

— Bầm bà lớn, vâng, chính thế, nhưng điều nhân của đạo nho ta cũng chỉ là điều nhân trong phạm vi nho giáo mà thôi.

Bà án mỉm cười:

— Cố biết rõ ràng. Nhưng cô lẽ biết rõ ràng như thế cũng không hay ho gì cho cô. Cô thấy ai có cũng thương thi nguy hiểm cho cô lắm.

Tôi đã thử thực với cô rằng tôi hủ-lâu, nghĩa là tôi chỉ trong có: lẽ, nghĩa, trí, tin. Thí dụ như thằng Lộc con tôi, tôi đã hồi con quan tuân cho

nó-rồi, dã có đủ các lẽ cheo hỏi từ-le thi dẫu sao tôi cũng không thể thất tín mà bỏ được lời ước.

Mai nghe tài mặt, đứng dậy cất giọng rub rủ sê-thura:

— Bầm bà lớn... sao anh Lộc... không cho con biết.

Bà án cười:

— Cô còn là gì bọn đòn ông dương đến tuổi chơi bài!

Mai cởi trá hai hàng nướm mắt không nói. Bà áu bịa thêm:

— Cô phải biết, cũng có điều tôi theo lẽ-nghi, cũng có điều tôi không theo. Như các cha mẹ thi vẫn bắt con lấy người vợ mình chọn, chứ tôi thi tôi cho Lộc được gặp mặt người vợ tôi định hỏi cho nó, nó có bằng lòng thi tôi mới hỏi đây.

Mai vẫn lặng lẳng đứng khóc.

— Tôi, nói gần nói xa, chẳng qua nói thật. Ngày giờ thi này này. Làm trai lấy năm lấy bảy. Tôi cũng chẳng bắt nó phải bồ cõi, nhãi là cứ như lời nó thù thực với tôi, cô lại dương có thai nghén. Nhưng đến tháng tam này, tôi cưới vợ cho nó, mà nếu bên nhà gái họ biết nó có nhân tình nhau ngãy thi ai ngưới ta nghe. Vâng cô nghe tôi, tôi sẽ gấp vấn cho cô di tìm chỗ khác mà ở tạm ít lâu, rồi khi nào nó cưới vợ cô về dã, tôi sẽ cho phép nó lấy cô làm lẽ...

Mai mỉm cười:

— Bầm bà lớn nhà con không có mà di lấy lẽ.

Bà án thở dài:

— Cái đó tùy cô đấy! Nhưng đến tháng tam này thế nào tôi cũng cưới vợ cho con tôi. Tôi cảm doan voi cô rằng thế nào tôi cũng cưới được vợ cho con tôi.

— Vâng, cái đó là quyền ở bà lớn.

— Đã có nhiên.

(Còn nữa)

KHÁI-HƯNG

PHÒNG THĂM BỆNH

Bác-Sỹ Nguyễn-văn-Luyện
No 8, rue Citadelle, Hanoi
Téléphone 305

CHỮA BỆNH BẰNG ĐIỆN
CÓ PHÒNG THỦ VI TRUNG
CHUYÊN CHỮA BỆNH
ĐÀN BÀ, TRẺ CON

Số 8, phố Đường-thành, gần
chợ Hàng-da, sau phố Xe-điều.

MÃY LỜI MINH TÃ

Chúng tôi có thẳng cháu 13 tuổi bị đau nồng, mang ra điều-trị tại nhà thương Bảo-Hộ Hanoi, mang may cháu mất.

Trong khi bối-rối, chúng tôi không biết lo liệu làm sao để tiện việc mang cháu về chôn cất tại quê nhà. May thay! chúng tôi gặp được ông Louis Chuc, 22, Rue de Takou, dân-nhân mọi việc xin phép và mua bán các vật-liệu, công việc xong xuôi một cách rất chu đáo.

Sau chúng tôi đến trả tiền ông, thi ông tính một giá rất hạ, khiến cho chúng tôi cảm-kích vòi cung.

Cái thám-án của ông, chúng tôi không biết lấy gì đáp lại, vậy có vài lời truy-ro là đã ta ra một giá rất hạ, khiến cho chúng tôi cảm-kích mà ai nấy cũng có thể tin cay được.

NGUYỄN-DUY-TU
Infirmier Chef
de l'Hôpital Indigène

XIN CHÚ Ý ĐẾN GA MỚI

ĐẦU CẨU PAUL DOUMER HANOI

SCIÉRIE MÉCANIQUE

NGUYỄN-UAN-CHUC

ENTREPRENEUR

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc mua thi đặt ngay cho bảnh-hiệu vựa khôi mứt thi giờ mà lại có phần lợi.

Ở ngoài gare Hanoi lúc nào cũng có gõ về bán.

Bản hiệu xin khai một vài thứ và bán chiêu

khách trong ít lâu như lim một thước giái.

Rui lẹp ngõ 0*027 X 0*027 Giá 0*056

Lattis 0*027 X 0*010 Giá 0*030

Bản hiệu xin mảnh dùm các quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

HANOI

Quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kinh cáo: Nguyễn-văn-Chuc,

Entrepreneur à Hanoi.

54, RUE DURANTON

(NGÔ-HƯNG-KHOA)

Những việc chính cần biệt trong tuần lê

TIN TRONG NƯỚC

Giá vàng sắp hạ vì thuế nhập-cảng vàng ngoại-quốc vào Đông-duong sắp bô.

Các ngân khố sẽ nhận bạc đồng, vậy từ nay sự giao-dịch bằng bạc đồng không có điều gì trở ngại nữa.

Các viên-chức xin nghỉ già hạn, hết hạn nghỉ xin tái bô chỉ đư ợc linh-núra lương, nếu đơn xin trước ngày 31/10/32 mà ngày ấy vẫn còn nghỉ việc.

Song nay hối hận nghỉ trước ngày 31-10-32 mà đã có đơn xin trước ngày ấy, nhưng chưa có nghị định tái bô thì vẫn được hưởng lương cũ.

Nội-các đã họp lần đầu, tại triều-dinh Huế. Quan Khâm-sứ khai mạc hội đồng có tán-dương kinh-mết mèo nhà, đốc Bão-đại và mong ở sự trung-thành làm việc của các quan thương-thư mới.

Ngân-sách Đông-duong ấn-dịnh số chi tiêu năm 1933 là 72 triệu. Như thế giảm được 5.567.000 đối ngân-sách năm trước. So với năm 1931 thì giảm được 35 triệu.

Lại mờ phu di Tân-dảo. Một bọn tối 500 phu đã xuống tàu La Pérouse di Tân-dảo.

Hôm 22 Mai, tại tòa Đốc-lý đã có cuộc bầu-cử nghị-viên hội-Công kinh-tế và tài-chính Đông-duong do quan Đốc-lý Bouchet chủ tọa. Có 850 phiếu thì 4 phiếu trắng; 7 người ra ứng cử:

M. M. Aumont 184 phiếu, Thierry 164, Le Pichon 143, Cuny 137, Bernhard 122, Caron 104, Tirard 101.

Tiền trinh mới chỉ lưu-hành ở Bắc-kỳ thôi, vì sợ lẫn với thứ tiền tiền tiều ở Trung-kỳ (chỉ-kỷ ngày 4-5-33).

Từ nay thi bằng Sơ-học Pháp-việt phải chịu tiền lệ phí. Đó là: nghị định mới của quan Thống-sứ mà hội-dồng chính-phủ đã duyệt-hôm 29-5-33.

Các quan lại cũng phải khám bệnh lae như các viên chức công-sở chứ không được miễn khám (từ tháng tư ngày 26-4-33).

Quan Đốc-lý muốn lập ở ngoài ga:

- I. Một phòng du-lịch để tiện cho các du khách hỏi han tin tức.
- II. Một bôp cảnh sát để tiện việc tuần-phong và cung ứng cho những khi hữu-dụng.

KHÔNG GIỘP, KHÔNG NÚT, RẤT TỐT, RẤT BỀN, RẤT RẺ

SO'N CON GÀ

Cửa mía nhà kij sr tát dâ từng thi nghiệm hơn 10 năm nay cho hợp với phong-tho-xa. Son có chất kim khí son vào gỗ và sắt rất bền rất tốt. Son lên ống khói, nóng đến hơn 200 (độ) mà so'n con gà vẫn không nứt không giập. Một cây son, son được 12 đến 15 thước vuông. Các nhà thầu khoán nên dùng son con gà vì son vừa iỏi vừa bền, son được nhiều hơn các son khác mà già lại không đắt.

BÁN TẠI

HANOI
NGUYỄN-HUY-HỢI fils dit
THỦY
86, Rue du Colon

NHÀ MÁY CHẾ TẠO: Usine de peintures métalliques standard

Lâm-Gia (Gia-Lâm, Hanoi Rive gauche)

Ai muốn mua buôn, hoặc mua làm đại-lý, xin cứ viết thư hỏi:
M. NGUYỄN-HUY-THỦY, Hanoi hoặc M. HÀ-QUANG-DINH, Namdinh

Các quan thương-thư mới cung chức Huế. — Các quan thương-thư mới đã làm lễ bái mangled cung chức. Ông Bão-đại chủ tọa, có các quan Toàn-quyền, Khâm-sứ cùng nhiều quan chức khác đến dự. Hoàng-thượng đã hạ dụ ấn-dịnh công việc của các

Theo tin Nhật, nếu Tàu không-chinh-thúc yêu-cầu và không thừa nhận đặt một khu vực ở phía nam Trường-thành làm nơi hoán xung thì Nhật quyết không chịu dinh-chiến.

sản lỏng giúp các quan chức Trung-hoa phục chức và mong nhân dân tự nạn các nơi cũng lại trở về.

TIN PHÁP

Về 3 cái án tử hình ở Saigon.

Paris 26-5. Ông nghị Moutet đã yết kiến quan Thống-tỉnh Lebrun đề nói về bản án án tù đại hình Saigon vừa kết, tám người vào tội tử hình và xin quan Thống-tỉnh mở lưỡng khoan lồng.

T X M

4 thứ sách mới

1. Sách dạy làm « 30 NGHỆ DỄ LÀM » giá bán 1\$50.

(Công-nghệ Tùng-thư cuộn « Z » sách quốc-ngữ có tu-diễn).

MỤC-LỤC: 1. Nghề làm kẹo. 2. Làm mứt.

3. Làm đường. 4. Lâm kem. 5. Lâm nước hoa-quả. 6. Các quả dầm rượu. 7. Làm các thứ Sirops. 8. Lâm nước đá. 9. Xi-cầu và kem nước đá. 10. Cát rượu mùi. 11. Pha rượu mùi. 12. Nước thán-khí. 13. Nước chanh hột. 14. Rượu mật ong. 15. Rượu ngọt ngâm. 16. Sữa tươi. 17. Bơ tươi. 18. Phô-mát.

19. Dưa món. 20. Lạp-xưởng. 21. Thịt phoi.

22. Bò chảm có ớt. 23. Răm tây. 24. Súc-cù-la.

25. Giüm-bông. 26. Sauces. 27. Đầu-phù-nhụ.

28. Nến. 29. Súc-xích. 30. Lâm miến (song-thần) lâm các thứ-bánh (phụ-trương).

2. **TINH DUOC GIAI-NHIA**. — Dẫn giải các tính thuốc theo lời tự-động-để-dé biết như: Tân, toan, hàn, đam, tưống-ú, trong-phản, công-dung v.v. Nó tóm lại là biết đủ khí-vị tính-chất của thuốc để làm thuốc. Giá 0\$50.

3. **KHOA THUỐC TRẺ - CON KINH-NHIỆM**. — Cuốn thứ hai (tron bô). Giá 0\$50.

Sách này chữa đủ các bệnh cho trẻ con (có cả cách cùi để nuôi trẻ).

4. **Y-HỌC TÙNG-THƯ** số 6. Giá 0\$50 (10 cuốn trọn bộ). Bộ sách thuốc này có vẽ đủ thán-thé người và bẩn-tháo, không nói chắc ai cũng đã biết.

Các sách bằng quốc-ngữ (có thêm cả chữ Hán) kê trên này-muôn buôn mua lẻ thợ và mandat chỉ để cho nhà xuất-bản như dưới đây:

NHẬT-NAM THU-QUÁN DƯỢC-PHÒNG

104, hàng Gai — Hanoi

(Ở xa mu 1 lô thêm mỗi cuốn 0\$20 tiền trước, mua cả 4 cuốn 1 lít trước có 0\$30. gửi linh-hoa t. ng. thêm 0\$15 retour mandat).

CUỘC XÓ SÓ

Đã được quan Đốc-lý ngài duyệt-y

Tù khi bắn-hiệu bắn mű giá đặc-biệt (hai lần nút chai bão-hành một năm giá 1\$60) đã được nhiều ngài lại mua và bán khen. Vì cảm cái thiện-linh ấy nên bắn-hiệu có làm mű qua biển bằng cuộp Xô-sô: kẽ từ-nay ngài nào mua mű cũng có phiếu rút Sô. Số phiếu (Bon prime) chỉ có một nghìn cái thời (1.000), bắt luận một tháng hay hai tháng mà hết một nghìn ấy thì bắn-hiệu mở Sô ngay không chờ-han gi cả.

Những số trúng như sau này:

Hạng Nhât	1 cái xe-dap	Đáng giá
» Nhì 1 cái gương soi	»	10.00
» Ba 1 cái đồng-hồ	»	5.00
» Tư cái khay khâm nhât-bản	»	4.00
» Năm 1 đôi lọ nhât-bản	»	2.50
» Sáu 1 bộ chén nhât-bản	»	2.50
» Bảy 1 đôi gầy Ba ta	»	1.70
» Tám môt tá mouchoir	»	1.20
» Chín 1 cái hộp son nhât-bản	»	1.20
» Mười 1 cái boite bằng ngà	»	1.00

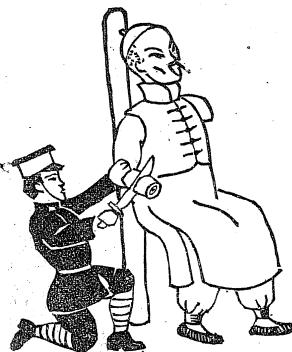
PHẠM-MẠNH-KHA

80, Phố hàng Bông — Hanoi

VỀ TRUYỆN BÀY NGÀY

Của NHẤT-SÁCH

13

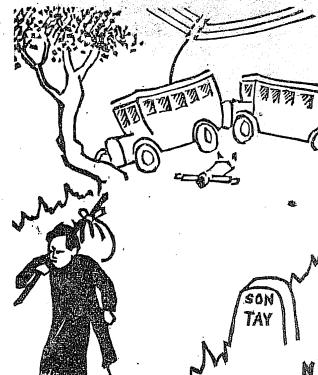
Trung Nhât
— Ấy, ấy! Hãy đợi hội Quốc Liên
đã chử?
— ... Ta vẫn chờ mà

Ta phải bỏ người ngoại-quốc mà
dùng người Pháp Nam thay vào. Thí
dụ như đuổi các thày tướng Khách về
Tàu mà dùng thày tướng Annam.

Sao anh bảo chờ ông hội Trác xin
bãi được thuê xe đạp rồi mấy mua
xe?

Các báo đăng: Vì ô-tô ganh nhau,
sinh ra nhiều tai nạn.

— Ta đi đất cảng phải... Đi xe nào,
nó ganh, đâm vào nhau ta cũng nguy!

Câu truyện con hươu

PHỤ - NỮ

Trong sách Liệt-Tử, có câu truyện “Con hươu” — nói cho đúng ra — có một câu truyện mông. Truyền miệng ấy như thế này:

Có một người nước Trịnh kiêm cùi ở ngoài đồng, gặp một con hươu lạc, săn dồn mà đánh chết, sợ người ta trông thấy, vội-vàng giấu vào trong bụi, lấp lá chuối dày lên trên, rất là mừng rỡ.

Chợt một lúc quên mất chỗ mình giấu, cho ngay là chiêm-bao, lúc ganh cùi nè, một mình vừa đi đường vừa kêu-lè truyện ấy.

Có một anh đi cảnh nghe thấy, cùi theo lời mà tim được, đem về bảo vợ rằng:

— Ban này, anh kiêm cùi năm mồng bắt được con hươu mà không nhớ giấu ở chỗ nào, bây giờ ta tìm được, thế thi nó thực là mộng hẳn.

Người vợ nói:

— Hay là chính anh năm mồng thấy người kiêm cùi bắt được con hươu? Chú làm gì có người kiêm cùi bắt được thực. Bây giờ anh bắt được hươu thật, thế là mộng anh thật chăng?

Anh chồng nói:

— Rõ-ràng ta được con hươu ở đây, cần gì phải biết người kia mộng, hay là là mộng nưa.

Anh kiêm cùi vè, trong bụng không chịu việc mất hươu. Đến hôm ấy mồng thật thấy chỗ mình giấu hươu, và thấy cả người bắt được hươu. Đến sáng cứ theo cái mộng mà tìm ra được. Mới đem kiện quan Án để tranh lấy con hươu.

Quan Án bảo rằng:

— May trước thật là bắt được hươu lại hoảng lên chờ là mộng, lúc mộng làm thấy hươu, lại hoảng lên cho là thực. Thắng kia lấy con hươu của thắng này, mà tranh

hươu của nó; vợ thắng kia lại trưởng là mộng được hươu của người ta, chứ không ai bắt được hươu thật. Bây giờ quả tang có con hươu, thời chia đôi cho mỗi bên một nửa.

Cái án ấy tâu lên vua nước Trịnh. Vua nói rằng:

— Hỡ! đê quan Án lại lấy mộng mà xú cái kiện con hươu này chăng? Đem hỏi ông Thủ-trưởng. Ông Thủ-trưởng nói rằng:

Muốn biện rõ cái mộng này, chỉ có ông Hoàng-dế, ông Khổng-tử mà thôi. Bây giờ không có hai bậc thánh ấy, ai đoán ra được.

Thôi, hãy nên cứ y lời xú đoán của quan Án là xong.

(Dịch ở sách Liệt-tử)

Quan án xú chia đôi cho mỗi bên một nửa con hươu. Ông thủ-trưởng nước Trịnh thì bảo chỉ có ông Hoàng-dế, ông Khổng-tử là biện rõ được mà thôi. Đành phải y lời xú đoán của quan Án là xong.

Nhưng thế không xong được! Ông Liệt-Tử chắc là mộng mà viết ra câu truyện ấy chứ thực ra câu truyện “con hươu” ấy kết liễu như thế này:

Quan án liền gọi hai anh đến mà bảo rằng:

— Anh bán cùi bắt được hươu lại cho là mộng, đến khi mộng thấy hươu lại cho là thực, trước sau mộng cả; anh kia bắt được hươu của người khác, vợ lái trưởng là mộng được, hươu của người ta. Hai anh cùng mộng cả. Nhưng ta thì ta không mộng, ta thấy rõ ràng con hươu thật, vậy hai anh cứ mộng đi, còn hươu thật đê phần ta.

Rồi quan án nhận lấy con hươu về mình.

Truyện như thế thì mới đúng sự thực, không còn ai bảo là mộng nữa.

NHẤT-LINH

Việc học cần cho chị em ta

Người ta sinh ra làm người đầu tháng-mình sáng-suốt thế nào cũng là phải học. Thứ xem các bậc anh-hùng, chí-sĩ, cõi-triết, thánh-hiền, thi-nhân, hào-khiết, thanh-danh lưu truyền vạn-thế, lừng-lẫy năm châu, có ai là không trai cái bước đường học-vấn mà sau mới được thiên-hạ ca tụng sùng bái như thế. Huống chi như ta cho được biết cái bồn-phận làm con, làm vợ, làm mẹ, làm phàn-tử quốc-dân trong một nước, được hưởng những cái quyền lợi bằng người, lẽ tất nhiên là phải học. Đầu ta là người có sẵn cái thông-minh tài-giỏi tội mực nào, nếu ta chẳng học thì mọi cái chức-vụ của ta kia chẳng làm xong mà cái quyền lợi làm người của ta kia cũng bị kẻ khác sám-dot mà cướp mất.

Ở đời duy có cái gì mạnh là hơn, yếu là phải kém.

Muốn mạnh muôn hơn, chẳng những thế mà muốn sống còn ở cái thế-giới này, bõ cái học thì không biết còn cách gì nữa?

Nay ta đã biết cái học là cần thiết cho ta như thế, thi chị em phải liệu cách nào đê mai sau cho con em ta khỏi sa vào cái số liệt-bại như kia, mà nhất là ngày nay chị em phải săn-sóc cho cái phần-trí-não ta luôn-luôn, cho một ngày mệt sáng-suốt.

Đừng có tưởng làm rằng làm thân dân-bà thì không cần phải có học-thức cho rộng, không cần phải biết đến hiện-tinh thế-giới, xã-hội v.v.. Mọi người dân bà cũng như mọi người khác, biết được rộng, học được nhiều thi chẳng những có ích cho mình, cho chồng, cho con mà lại còn biết cách cư-xử với cha mẹ, với họ hàng, với mọi người được vừa lòng đẹp ý, biết nghe theo lẽ phải,

biết giữ pháp-luật, biết tiết-chế tinh dục. Tuy rằng trong số người có học rộng, có tài cao, cũng có người hư từ phỏng-dâng. Nhưng cái đó là thuộc về số ít, mà bao giờ người có học-thức cũng được phần-hơn.

Và xin chị em cũng chờ có nghĩ rằng: ta chẳng may sinh vào cái số phận yếu hèn mà cam lòng nuông-dâng vào kẻ khác, đầu kẽ kia bắt ta thế nào mà ta chẳng phải cúi đầu nghe theo. Như thế, chẳng những thân ta suốt đời làm nô-lệ cho kẻ kia, mà còn làm mất cả cái nhân-cách mà giờ đã phủ cho ta làm loài người nữa.

Gioi đã sinh ra ta làm giống người, ắt cũng cho ta hưởng một cái quyền lợi như kẻ kia. Bởi ta không biết giữ-gìn mà đê cho người ta cướp mất. Cái lỗi ấy là tai ta phỏng-khi cái quyền-lợi của ta trước cho nêu kẽ kia mới có dịp mà chiếm lấy. Chợ nào phải như một số đông chị em vẫn thường ta-thán: nào là chị em không có quyền, không được bình-dâng...

Tôi nghĩ rằng: nếu chị em muốn làm tròn phận-sự trong gia-dinh, ngoài xã-hội, muốn hưởng quyền tự-do, bình-dâng như bén-nam-giới, muốn sinh tồn khoái-hoạt, muốn hon-nhambi, nếu chẳng lo bồi dắp đức-tinh, mỗ-mang tri-dục thì chẳng khác gì nấu cát mà mong thành-corn, nhà nghèo nói i-truyện vàng, trộn dời không khi nào trông thấy kết-quả.

Còn nói rộng ra đến như vân-minh, tiến-bộ, trừ bỏ những thói hư, tục xấu, trãm-sụ ta đều chẳng làm nêu, xé lại chẳng bõi đâu xa, chỉ là chị em ta ít học vậy.

Cô D. L.

L'UNION INDOCHINOISE

JOURNAL HEBDOMADAIRE

PARAITRA LE MERCRIDI 5 JUILLET 1933

Ceux qui désirent recevoir ses numéros spécimens sont priés d'envoyer dès maintenant leurs noms et adresses à

M. VŨ-DỊNH-DÝ

48, Boulevard Henri d'Orléans — HANOI

LINH-BƯU LA BUA TRÙ DỊCH

Bué, le 3 Mai 1933

Bà TRẦN-THI-NHƯ-MÃN,
chủ hiệu Văn-Hòa, Hué
Thưa bà,

Cách đây chừng nửa tháng, ở Bao-Vinh có chưởng thời-khi, nhiều người chỉ thắc và tài vải bao dạo là xong đời. Ngày 27 tháng bá An-nam, tôi cũng mua chung ấy, đã mua và đi ngoài hai đài, người nhà và sạ nguy không rằng câu được, lú may gặp bà Tân-long nghe tin tôi đài, gởi cho một hộp bao Linh-bưu của quý-hiệu chép ra. Người nhà tôi đem dâu thoa và cho tôi uống thì tức thì cầm múa và đi ngoài ngay, rồi từ đó chúng bệnh tiêu lâm. Đến nay tôi đã thiệt lành rồi, chỉ còn uống thuốc bồ, nên viết mấy chữ cảm ơn bà đã có công làm ra thứ dâu hay như rứa. Thiệt không có nò thi mang tên dâu còn đến ngày nay.

Kính chúc bà mạnh-giỏi và chúc dâu Linh-bưu phát-đạt.

Kính thơ
TRẦN-VĂN-KẾ'
chủ dò Bao-Vinh

*

Ngoài ông Trần-văn-Kế này, người đại-lý của chúng tôi ở Bao-Vinh còn tin cho biết rằng ông Nguyễn-văn-Chu có đưa con mồi 18 tháng và một người thuyền-chài có đưa con mồi một năm, cũng thắc và ta đến bao bón lán, mà lấy dâu Linh-bưu xoa cho nó và bồi vào vú cho nó bú mà cùn sống được.

Chúng tôi xin nhắc rằng gấp khi thời-dịch lụu-hành thi lấy dâu Linh-bưu thoả chán tay và tóm thắn, khi hịnh đã phát thi dùn mìa uống, thi chắc thế nào cũng vò ngai.

VĂN-HÒA
27, Rue Gia-Long, Hué

NHÀ THÍ-NGHIỆM BỆNH LÂU GIANG

Đã phát minh những thứ
thuốc chữa về bệnh ấy

Hiệu thuốc Lê-huy-Phách làm thuốc dã lầu nǎm
đã phòng riêng để thí-nghiệm bệnh Lâu và
Giang-mai. Hồi năm 1931 đã phát-minh những
thuốc thuốc này để chữa về bệnh ấy. Lâu mòn
phai (tết xiga) bắt cùi mõi, mòn, buốt, túc, chí
dùng từ 4 đến 6 vè là khỏi hẳn, mồi ve già Op60
lâu lầu nǎm (éstat chronique) thường sinh nước
tiểu vàng đỗ, bay đục cùng là vẫn-vẫn, lúc đi
tiểu thấy nóng, tú chí mõi-mệt, yếu đuối và
còn sinh nhiều chứng khó chịu khác nữa. Như
thể chửi dùng 2 vè liét-trùng già mồi ve Op60
và 1 hộp to bồ ngử-tang trú-lâm 2p. hộp nhỏ
1p, là khỏi hẳn. Thuốc này ai dùng cũng khỏi
khỏi sẽ già lại tiền. Còn bệnh giang-mai thi bắt
cứ nặng đến đâu, uống thuốc của bản-hiệu cũng
chóng không hor là bệnh lão, ai đều biết. Muốn
hỏi điều gì định theo timbre 0105 giờ lời ngay.
Ở xa mua thuốc gửi thư về sẽ gửi theo cách
linh-hóa giao-ngân (C.R.). Thư và mandat
xin đẽ :

M. Lê-huy-Phách
12, Route-Sinh-tử, Hanoi — Tonkin

Muốn cho xe pháo nhẹ nhàng.
Mang lại AN-THÁI sáu sang như lót

Chắc bền giài cũng được hỏi...

Chi có hiệu AN-THÁI làm được xe đúng
như xe « Verneuil » vì sau khi sói tan bau
biện đã mua được các dụng cụ dùng làm xe
mà bau-biện lại cam đoan là chắc chắn và đẹp
hơn, hiện đã có tang cháng, xin mời các ngài
lại xem qua xem rõ.

Bảo dà đồ phụ tùng xe kéo và chambre, lốp.
Có 28 mẫu vải dùng để lợp mui, đóng tyra và
cắt houssé xe nhà và xe ô-tô.

Nhận lợp mui và cắt houssé xe ô-tô.

Đóng và chữa các xe nhà, xe hàng, xe ngựa,
và xe bò.

An - Tháí

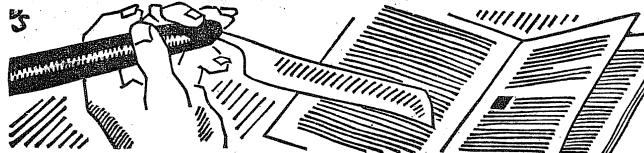
Số 2, phố Nguyễn-trong-Hiép, Hanoi
tức là phố giữa phố Cầu gỗ di vào ngõ Gia-nga

Nên dùng pháo VIỆT-NAM

hiệu Tường-Ký, Hạnh-Phúc, Khánh-Thọ
Bán tại hiệu TƯỜNG-KÝ

78-80, Rue du Sucre Hanoi (Phố hàng Đường)
và 44, phố Hàng Bồ, Hanoi

Xưởng chế-lạo: Phúc-Xá Hadong. Có đặt đại-lý Khắp
tam-Ký.

NHỮNG HẠT DẬU ĐON

Từ mắt tối gò má.

Trích trong truyện « người vợ cũ »
(T.N.D.B. số 56)

Đến giờ giọt lệ « thương vay » đã thánh
thoi roi lién gó má.

Thế thì từ mắt tối gò má xa lầm
chẳng? mà có lẽ giọt lệ ấy là « giọt nước
hữu-tinh rơi thánh-thoth » của Xuân-
Hương thi tập !

Mệnh-lệnh và phụ-mệnh.

Cũng trích trong truyện ấy.

Bao giờ tôi cũng biết chia « hiếu » là đầu,
nên không giám trái mệnh-lệnh.

Mệnh-lệnh là giáo-lệnh của quan trên
đối với quan dưới hay đối với nhân-dân
— ví dụ: mệnh-lệnh của quan
nguyên-soái đối với ha-si quan, mệnh-
lệnh của chính-phủ đối với nhân-dân.

Còn như ở đoạn văn này thi có lẽ tác-
giả muốn nói phụ-mệnh đây, nghĩa là
lời sai khiến của cha.

Ái-tinh nó biết yêu nhau.

Vẫn trong truyện ấy.

Trong hai năm trời cái ái-tinh của đôi
yêu chồng nòi cũng biết yêu nhau.

Li như! Ái-tinh nó biết thương yêu
nhau! Thế thì không biết nó để ra cái
gi?

Mặt với mũi.

Trích trong bài « những cách làm
giữ của mấy nhà tư-bản ta ở Hanoi »
(T.N.D.B. số 55) :

Ông chủ vàng vuốt bộ râu mèp nò,
đứng dựng lên như chiếc bàn chải đánh
răng, ở giây một bộ mày mà người ta bão
là chửa cao-luong mỳ-ví.

Vô lý! Ai lại bảo bộ mặt chứa cao
luong mỳ-ví giàu giờ! Họ chẳng có
Phan-Siêu bão thế hay viết thế. Vì ai

lại không biết rằng cao-luong mỳ-ví
chỉ có thể chứa được ở trong dạ dày.

Thất-thểu trong chiếc quần.

Cũng trong bài ấy.

Thất-thểu trong chiếc quần ống cao, ống
thấp, bắc phô Khay hồi 15 năm về trước
thường lảng-vắng ở miếu phô láy.

Có lẽ mươi lăm năm về trước bắc
phô bé nhỏ lại mặc quần dài và rộng
quá đẽ trùm cả đầu nên mới thất-thểu
trong chiếc quần như thế được.

Chim khóc.

Trích trong mục « Saigon văn-chương »
(21-5-38) :

Ven trời chiếc nhẫn tuôn hàng lè.

Thế thì ra loài chim nhận biết khóc
đấy? Song nêu nó có biết khóc di nữa
thì đã làm gì có lầm nước mắt đến nỗi
tuôn được hàng lè.

Trong bát chè nhà.

Cái nồi bồ con.

— Hầm quan lớn cái nồi « bồ con » đang
giá bồn dong.

Đi kiêng tên bồ là ĐỒNG mà nói cái
nồi « bồ con » thì sao lại bảo cái nồi
đây dáng giá bồn « đồng »? Vậy phải
nói :

— Bầm quan lớn, cái nồi bồ con
đang giá bồn bồ con.

Và.

Báo Đông-Pháp ra ngày thứ bảy
27-5-38, mục tin tức trong làng báo:

Tám tờ báo mới và tờ Trung-Lập
bị đóng cửa.

Chú và ấy khen độc-giả tuồng
tám tờ báo mới cùng với tờ Trung-
Lập đều bị đóng cửa.

Chú và mà có khi quan-hệ đấy,

đừng trường chơi!

Một hay hai.

Trong bài « cuộc triển-lâm những
bức tranh của mấy họa-sĩ Việt-nam »
(Ngô-Báo số 1718), Côn-Sinh viết :

Nam-Sơn có một bức vẽ một vị
sư già ngồi trâm tư mặc tưởng dưới
một gốc thông...

Nếu Nhất-dao-cao không quen bạn
Côn-Sinh thì có lẽ tưởng làm rắng
ban chí có một mặt, nền mói trông
thấy có một gốc thông trong bức
tranh của Nam-Sơn. Vì trong bức
tranh ấy, vị sư già ngồi dưới hai
gốc thông.

Hay Côn-Sinh ngầm bức tranh thấy
hai gốc thông của Nam-Sơn chướng
mặt quá muôn mách khéo nhà họa-
sĩ nên sonda bò di một. Giá phải
Nhất-dao-cao thì sẽ quả quyết cạo
cả hai gốc di, vì thực ra nó chẳng
làm tòn vé trâm mặc của vị sư già
một chút nào, nhưng trái ngược
hắn lại...

Còn cu-ly.

Nguyên văn của Nhất-dao-cao: trong
P. H. số 43.

Tay trắng vận-động

« T. N. D. B. số 51 trong bài xâ-
thuyết « Thương đèn... ».

« Hàng cu-ly nhiều tuồi này chắc đều
có gia-dinh. Nhờ hai tay trắng xuôt
ngày vận-động mà cha con, vợ chồng,
mỗi buổi tết được tụ họp với nhau.

1. — Cố cầu tay trắng làm nén,
nghe là tay không, không có tiền-
của gì mà làm nén giàu có. Chứ
tay trắng đây chỉ có nghĩa là tay
trắng nên không dùng, vì tay bắc
cu-ly thì tắt.

2. — Vận-động nghĩa là vùng-vây
để có sức khỏe, hay là bón-tuôn để
đặt tới một mục-dich. Vậy thi bắc
cu-li dùng hai tay trắng vận-động
sao được! »

Thế mà qua tay bắc « phó mai » thi
những câu văn ấy đã trở nên như
sau này :

« Cố cầu tay trắng làm nén, mà nếu
tay bạn cu-ly này còn phải làm lung
thì trắng thế nào được.

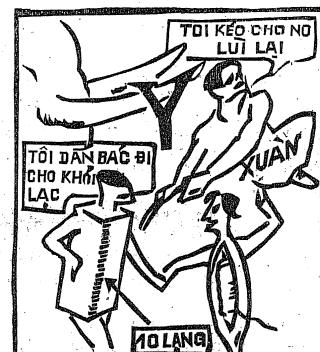
Có một việc chép hép lại cũng không
nên thận! Hay lại bắt chước con khỉ
gió (con cu-ly) quen thói giấu đầu
giấu đuôi đấy!

NHẤT-DAO-CẠO

Tìm câu

Cứ theo những hình vẽ dưới đây độc-giả có
thể đọc thấy những tiếng (mots) hoặc những
âm thanh (sons, syllables) ghép thành một câu
văn quốc-ngữ.

Câu ấy là một câu trong truyện Kiều. Vậy là
câu gì đó?

Giải-nghĩa bức tranh số trước :

VUI (Lạc dịch nôm) LÀ VUI
GUỘNG (guồng nặng) KÉO (người
keo hỏi) LÀ.

Các bạn nhà buôn,
muốn kè biến lối mới

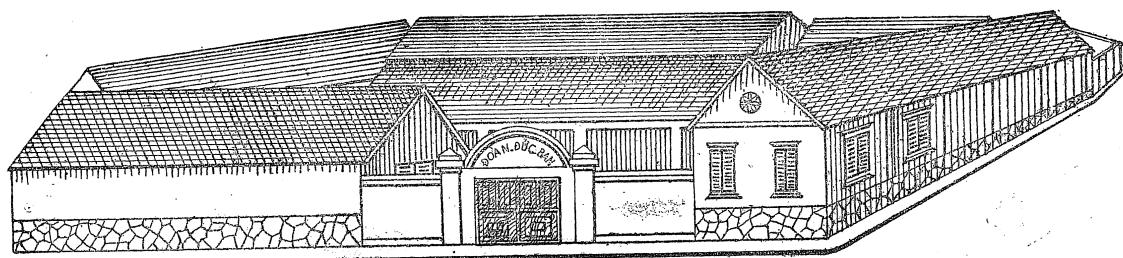
Xin quá bộ lại nhà
chuyên-môn làm Quảng-cáo

7, Phố Nhà Thờ (Lambot) — Hanoi (Chỗ gần rẽ sang hàng Hải)

Gia tinh hả, nhiều lối chữ mới, nhiều tay vẽ khéo, lại có nhà mỹ-thuật trong
nomin. Công việc dù nhiều ít cũng có garantis, có nhận cả các việc son, voi.

Nên dùng phấn để quầy mủ PURBLANC của ATDAR

Cửa hàng bán
Nước Mắm
32 Phố bờ sông
Hàng Nâu
 Quai Clémenceau
 HANOI
Phố bến
Tàu Thuỷ
 Rue Maréchal Foch
 HAIPHONG

XƯỞNG LỌC NƯỚC MẮM TRẮNG CỦA M. DOAN.DUOC.BAN TẠI CÁT.HẢI QUẢNG.YÊN

Cửa hàng và xưởng mắm do M. DOAN.DUOC.BAN quản trị lầu

Rất hay, soa một lần là khỏi. Giá 1 lọ 0\$20
PHÚ-DỨC DƯỢC-PHÒNG

Marque Voi trắng
 N° 209, Phố Khách — NAM-DỊNH

Các Đại lý cửa hàng sau đây:

Mr Thịnh 10 Immobilière Hanoi — Đức-Lợi 67 Paniers — Liên-Hưng 174 Khâm-thien HN. — Đức-Thịnh 14 Khâm-thien — Tân-Phong 41 Takou HN. — Hàng-Long 83 Tiên-sinh HN. — Cát-Tường 110 Cầu gỗ HN. — Mondain Photo 26 Route de Hué — Đức-Thịnh 58 Route Hué HN. — Hồng-Ký 34 Route de Hué HN. — Tiến-Mỹ 35 hàng Đường HN. — Toàn Thịnh 84 Rue du Riz HN. — Thuận-thanh-Long 15 Rue du Riz HN. — Vĩnh-Đông 29 hàng Đường — Lại-Ký 88 hàng Đào HN. — Văn-Lợi 133 hàng Đào HN. — Thọ-Hình 73 hàng Gai — Trần-ngọc-Quang 109 hàng Gai HN. — Nam-Hợp 8 hàng Bông HN. — Phượng-Thịnh 187 hàng Bông HN. — Khang-Ký 191 hàng Bông — Quảng-Thành 89 Paniers HN. — Ich-Phong 31 Phúc-kết — Xương-Hòa 29 Phúc-kết HN. — Mr Thành 34 hàng Đậu — Mậu-Nhung hàng Bồ HN. — Nam-Tân 84 Bonnal Haiphong — Mr Đức 73 Belgique Haiphong.

Nhà giồng răng TRÂN-QUANG-MINH

Số 199, Hàng Bông-lò — HANOI

Là một nhà chuyên riêng về một nghề giồng răng mà đã từng được rất nhiều quý khách Tây Nam gửi giấy ngợi khen, dù công việc về hai hàm răng cho là khó khăn đến thế nào cũng cam đoan làm được vừa lòng đẹp ý khách một cách rất dễ.

Nước hoa "Jasmin" chai nào có giàn thêm cái étiquette bồ - rụa đỏ có hình hoa con bướm mới thật là thứ chính hiệu. Các ngài dùng nước hoa Jasmin, nên nhận kỹ hiệu này hãy mua, kẻo bị lừa mua phải hàng giả.

Mỗi chai giá: 0\$25

Đại lý độc quyền:
LUNE-FAT
 23, hàng Bạc — Hanoi

THUỐC LÂU HỒNG-KHÊ

Bệnh lâu mới phát ra mủ, ra máu, buốt tức, hoặc bệnh đã lâu chữa không khỏi, mỗi khi uống rượu, thức đêm, trong người nóng nẩy, lại thấy có mủ và xem trong nước tiểu có vẫn, uống thuốc này đều khỏi rút mộc. Thuốc đã mau khỏi, lại không công phat, nên được anh em chí em đồng-bào tin dùng mỗi ngày thêm đông, cả người Tây, người Tàu cũng nhiều người uống thuốc này được khỏi rút nọc, công nhận rằng không thuốc nào hay bằng thuốc lâu Hồng-Khê. Giá 0\$60 một ống. Bệnh giang-mai, tim-la phát hạch lèn sỏi nóng rát lỗ-löét quy đầu, đau xương, rát thịt, rát da, nói mề-day, ra mào gà, hoa khế, phá lở khắp người, uống một ống thuốc là kiền-hiệu, không hại sinh-dục. Cũng 0\$60 một ống. Xin mời quí bộ! Lai hoặc viết thư vè, lập tức có thuốc gửi nhà giày-thép đến tận nơi.

HỒNG-KHÊ DƯỢC-PHÒNG

81 — Route de Hué (cạnh chợ Hóm) Hanoi — Téléphone 755

ĐẠI LÝ: Bát-tiền Vinh, Bát-tiền Hué, 73 Belgique Hải-phòng, Phúc-Long, 12 Rue des Cordonniers Hải-đường, Xuân-Hải phố Lạc-son, Sơ-tây; Đồng-loi phố Ái-mộ Tông, Vĩnh-Hưng phố Thủ Cao-bằng; Ich-sinh-đường, 190 phố khách Nam-dịnh; Đức-thắng Albert 1er 148 Dakao Saigon; M. Bao atelier Phontion Laos.

Nên dùng đồ hộp, như thuốc, sữa, dầu, sáp, sơn tẩy, v. v. chế tạo tại xưởng NAM-THÁI ngõ Nam-thái ở Khâm-thien, Hanoi.

HIỆU THUỐC TÔ NHẤT ĐÔNG-DƯ' O'NG

Pharmacie

Chassagne

Chủ nhân: Ông LAFON và Ông LACAZE

59, Rue Paul Bert — HANOI

(TRƯỚC CỦA GÔ-ĐÀ VÀ NGAY HỒ HOÀN-KIẾM)

Bàn hiệu có bán:

Thuốc chè theo đơn của Quan Bác-Sỹ
Thuốc chè-sản chữa đủ các bệnh
Các đồ buộc thương-tích
Các khí-cụ để làm thuốc
Các chất hóa-học
Các đồ trang-sức như phẩn, nước hoa.

THUỐC THẬT NGUYÊN-CHẤT
VÀ THƯỢNG HẢO-HẠNG.
THUỐC BÁN RẤT CHẠY
NÊN BAO GIỜ CÙNG MỚI.

*Tiếp đãi bạn hàng một cách rất ân-cần.
Ở xa viết thư về sẽ trả lời ngay.
Trong một ngày gửi thuốc đi các tỉnh.*